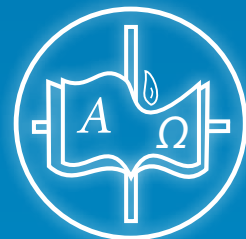

Diecézny katechetický úrad Spišskej diecézy Spišská Nová Ves

KATECHETICKÉ

2 / 2013 / 2014 *školský rok*
INFORMÁTOR A METODICKÝ POMOCNÍK PRE UČITEĽOV
NÁBOŽENSTVA A KATECHÉTOV SPIŠSKEJ DIECÉZY

OZVENY

VERÍM
V BOHA
OTCA...

Verím v Ježiša Krista, jeho jediného Syna, nášho Pána, ktorý sa počal z Ducha Svätého, narodil sa z Márie Panny, trpel za vlády Poncia Piláta, bol ukrižovaný, umrel a bol pochovaný, zostúpil k zosnulým, tretieho dňa vstal z mŕtvych, vystúpil na nebesia, sedí po pravici Boha Otca všemohúceho. Odtiaľ príde súdiť živých i mŕtvych.

VERÍM
V DUCHA
SVÄTÉHO...

Giotta: Scéna zo života Krista, Narodenie Ježiša 1304
Cappella Scrovegni, Padova, Taliansko, Painting, Fresco, 200 x 185 cm
In: <http://www.friendsofart.net/en/art/giotto-di-bondone/no.-17-scenes-from-the-life-of-christ:-1.-nativity:-birth-of-jesus>

Božie slovo Prvej adventnej nedele nás vovádza do nového liturgického roka výzvou k bdelosti. Prvá časť Adventu nám bude často pripomínať druhý slávny Kristov príchod a v súvislosti s ním potrebu bdelosti. V gréčtine sa na označenie príchodu kráľa používalo slovo *parúzia*. Keď bolo Písmo preložené do gréčtiny, začalo sa používať na označenie Kristovho príchodu. Jeho prvého – historického pred vyše 2000 rokmi a jeho posledného príchodu v sláve.

Všetky prorocktva a očakávania Starého zákona sa naplnili v Ježišovi a v jeho vykupiteľskom diele. Otázka druhého Kristovho príchodu bola pre prvých kresťanov aktuálnou témou. Prví kresťania boli plní očakávania, kedy sa to stane.

Je ešte jedno slovo, ktoré vyjadruje Boží príchod. Latinské slovo *advent* znamená príchod, Boží príchod k ľuďom. Medzi prvým – historickým príchodom a posledným – príchodom v sláve treba pamätať, že Ježiš k nám prichádza neustále, prichádza vo sviatosťiach a v Božom slove. Ale tých situácií je ešte viac. V každom bližnom máme spoznať Krista. Niekedy to stojí viac námahy, inokedy menej. Platí evanjeliové, že Pán prichádza nečakane. Máme byť bdelí, aby sme boli pripravení v situáciách príchodu správne zareagovať. Možností je veľa a potrebnú sú iba otvorené oči a otvorené srdce.

V druhej polovici novembra sme slávili liturgickú spomienku sv. Alžbety Uhorskej. Benedikt XVI. upozornil, aké je obdivuhodné, v akých podmienkach dokázala byť táto

svätica ľudskou. Obklopoval ju prepych a predsa nestratila citlivosť pre potreby iných. Boh bol pre ňu skutočný, a preto mu vo svojom živote vyhradila čas a dokázala sa kvôli jeho blízkosti mnohého zrieknuť. Objavila Boha a Ježiš pre ňu nebol vzdialenou existenciou, bol pre ňu Pánom a Bratom. Vďaka tomu objavila človeka – Boží obraz a vnášala medzi ľudí Božiu spravodlivosť a Božiu lásku. Ten, kto nájde Boha, stáva sa ľudský. Ak chceme nájsť Boha, musíme si nájsť naňho čas, Boh sa nevnučuje, ale vyzýva našu slobodu. Keď sa budeme preňho premáhať, dáme mu svoje sily, niečo kvôli jeho blízkosti obeťme, vtedy sa nám otvorí cesta, aby sme ho zažili. Pápež Benedikt pripomenul ešte jeden dôležitý rozmer pri prežívaní skutočnosti Boha: vidieť Boha v ľuďoch. Sv. Alžbeta premohla seba, svoj vrodenný egoizmus a videla Boha v bližných. Kto kvôli Bohu prichádza k ľuďom a prichádza k nim s láskou, dostane sa bližšie k Bohu. A kto má čas pre Boha, bude kvôli nemu slúžiť aj ľuďom a milovať ich.

Byť bdelý na príchod Krista, znamená byť vnímavý a pripravený, keď k nám prichádza v bližných, v ich potrebách vypočuť, potešiť, pochopiť, podporiť, pomôcť, obetovať sa pre nich... Má to byť charakteristickou črtou nášho ohlasovania a obsahom nášho formovania druhých. Keď vnímame, ako sa stráca cit a pochopenie v spoločnosti, máme vnímať stav, aký je v spoločnosťach, ktorým sa venujeme. Dravosť, pribojnosť, egoizmus je neraz silnou črtou detí a mláde-

že. Vedenie k tomu, že v bližnom prichádza ku mne Kristus, nie je výchova k obyčajnému altruizmu, ale je to výchova k správnym hodnotám a formovanie svedomia, aby bolo citlivým pre potreby druhých.

V tomto duchu sa nesie adventná príprava – Chudobná cesta, cesta k Bohu. Ide o súbor príhovorov alebo katechéz a jeho súčasťou sú životopisy svätých, ktorí išli cestou chudoby a mali citlivé srdce pre potreby druhých. Na záver každej témy sú otázky a úlohy. Úlohy sú ladené tak, aby deťom otvorili oči a srdce pre druhých. Materiál je vhodný na použitie aj mimo adventu počas sv. omši za účasti detí alebo počas katechézy vo farnosti. Ponúkame ho cez našu stránku www.dkuspis.sk.

Na webovej stránke sme zverejnili podnety vhodné na použitie, ak sa zapojíte do projektu Noc čítania Biblie. Počas metodických dní sme vás upozornili na biblické okienko na našej stránke. Sú v ňom aktivity a rôzne typy pre tých, ktorí sa zapojili v tomto školskom roku do Biblickej olympiády.

Prežívanie prvého obdobia liturgického roka je vždy spojené s motiváciou dobre sa pripraviť na sviatky Božieho narodenia. Budeme sa o to snažiť osobne – vlastnou prípravou a zároveň sme do tohto čísla Katechetických ozvien zaradili námety, ktoré vám poslúžia pri prežívaní adventu s deťmi a mládežou. S priáním požehnaného adventu, sviatkov Božieho narodenia a vstupu do Nového roku 2014 pozdravuje

Viktor Pardaľ, riaditeľ DKÚ

3 INFO

4 ODBORNÝ PORADCA

8 AKO AKTIVIZOVAŤ

19 KATECHETICKÉ NÁMETY

31 PONÚKAME

● Adventné duchovné obnovy

V jednotlivých regiónoch diecézy sa v nastávajúcom adventnom období uskutočnia duchovné obnovy pre učiteľov náboženstva. Bližšie info nájdete na www.dkuspis.sk

● Biblická olympiáda – ukončenie prihlasovania 30.11.2013

Upozorňujeme na blížiaci sa termín ukončenia prihlasovania na Biblickú olympiádu. Prihlášky zaslané po 30. novembri 2013 nebudeme akceptovať.

● Biblická olympiáda

V týchto týždňoch sa na školách začínajú realizovať triedne a postupne i školské kolá biblickej olympiády. K obsahu kníh tohtoročnej olympiády bol realizovaný seminár, ktorý sa uskutočnil 4. novembra 2013 v Poprade. Materiály zo seminára nájdete na našej webovej stránke.

● Biblické okienko

Tak ako po iné roky, aj v tomto školskom roku 2013/14 pokračuje Biblická olympiáda. Už jej 13. ročník netrpezlivo očakávajú všetci, ktorí sa jej v minulých rokoch zúčastňovali a pri riešení úloh prežívali pekné chvíle v spoločenstve kamarátov. Na pomoc učiteľom pri príprave úloh otvárame toto „Biblické okienko“. V ňom budeme zverejňovať rôzne typy úloh (doplňovačky, prešmyčky, kvízy, testy a iné) spracované podľa jednotlivých kníh. Nájdete ho na <http://www.dkuspis.sk/index.php?page=7&art=20131107110206>.

Budeme radi, ak sa podelite so svojimi skúsenosťami s ostatnými a poskytnete svoje vyskúšané a overené materiály. Vytvoríme burzu nápadov a riešení, vzájomne sa obohatíme, uľahčíme prácu menej skúseným učiteľom a nadchneme ďalších, aby sa do súťaže zapojili. Tešíme sa na spoluprácu a veríme, že naše spoločné dielo bude rásť a „prinesie svoju úrodu“.

● Výchovný projekt „Noc čítania Biblie“

KPKC v spolupráci s rádiom Lumen organizuje už 4. ročník výchovného projektu „Noc čítania Biblie“. Projekt odporúčame realizovať na školách zvlášť tam, kde už má viacročnú tradíciu. Povzbudzujeme i školy, farské spoločenstvá a rodiny, ktoré sa v minulosti nezapojili do projektu, aby sa ho zúčastnili.

Začiatok projektu je 13. decembra 2013 a vyvrcholenie 15. decembra 2013. Bližšie informácie nájdete na http://www.kpkc.sk/data/cinnost/biblicka_olympiada/down/noc_biblie_2013.pdf.

Cieľom projektu je spoznávať knihu kníh – Bibliu. Zamýšľať sa nad pravdami, ktoré presahujú každého človeka – veriaceho aj neveriaceho, spoločné uvažovanie nad stálou aktuálnosťou biblických právd. „Kriticky“ čítať biblický text, ktorého cieľom je prirodzené poznávanie biblického textu (spoznávať svet autora a svet textu), porozumenie obrazov, symbolov a literárnych žánrov Biblie. Za biblickým príbehom odkrývať ešte jeden príbeh, príbeh každého človeka – objaviť v biblickom príbehu posolstvo. Hlbšie porozumieť Božiemu slovu.

Ponukou školám, farským spoločenstvám a rodinám sú podnety k realizácii projektu, ktoré nájdete na <http://www.dkuspis.sk/index.php?page=1&cat=2&art=20121126144359>.

● Pracovné zošity – objednávka na budúci školský rok

V týchto dňoch sa na školách realizuje objednávanie pracovných zošitov a učebníc na školský rok 2014/2015 prostredníctvom Edičného portálu www.edicny-portal.sk. V spolupráci s pracovníkom, ktorý má objednávanie v rámci školy na starosti, vyplňte objednávku do uvedeného termínu. I keď v tejto chvíli nie je jasné, kto bude financovať pracovné zošity v budúcom školskom roku, pretože tlač zošitov má súvis s tlačou učebníc, je i tak potrebné objednávku zaslať. Edičný portál uprednostní tlač pripravených kníh a tlač zošitov bude zabezpečovaná zo strany Cirkvi.

● Učebnice pre predmet náboženstvo/náboženská výchova

Učebnice pre všetky ročníky sú v štádiu rozpracovania. Po ich ukončení, schválení a vytlačení budú postupne distribuované do škôl. Predpokladá sa, že v budúcom školskom roku 2014/15 už niektoré ročníky môžu byť v školách. V tom prípade však MŠVVaŠ SR nebude financovať pracovné zošity. Tie si budú zakupovať žiaci. V prípade akýchkoľvek aktuálnych zmien v oblasti objednávky učebníc budeme zasielať informácie na vaše emailové adresy.

SPÄTNÁ VÄZBA VO VÝCHOVNO-VZDELÁVACOM PROCESE

Proces formálneho vzdelávania, ktoré sa realizuje v školskom prostredí má vlastnú postupnosť. Ciele, stratégie, dynamika hodiny a spätná väzba sú termíny, ktoré neodmysliteľne súvisia s vyučovacou hodinou.

Pri pohľade na spätnú väzbu je zrejmé, že má veľa podôb, ktoré súvisia s predmetom spätnej väzby. Tými môže byť kognitívna, afektívna alebo psychomotorická zložka vyučovacieho procesu. Možno konštatovať, že tak ako sa líši pôsobenie učiteľa vzhľadom na jednotlivé zložky procesu učenia, odlišujú sa i techniky spätnej väzby a metódy kontroly.

V zásade existujú dve formy spätnej väzby a to individuálna alebo skupinová spätná väzba. Pre obidve formy je charakteristické zámerné prehodnotenie niektorej alebo všetkých zložiek vyučovacieho procesu tak, aby pomocou učiteľa žiak dospel k vlastnej reflexii svojho učenia sa. Rozdiel je vo využívaní techník, ktorými učiteľ riadi spätnú väzbu.

Základnými metódami spätnej väzby z pozície učiteľa sú **pozorovanie a kladenie otázok**. Pozorovanie je systematické získavanie informácií o vlastnej práci ako i práci žiakov. Sprevádzajú ho kladenie otázok na získanie informácií o obsahu učiva,

metódach, pochopení učiva, záujmu o učenie, prípadných chybách ale i zážitkoch a vnímaní seba a iných.

Obidve metódy je možné zasaďiť do rôznych aktivít a techník, ktoré majú ciele pedagógický zámer. Častokrát sú vnímané „iba ako hry“, s čím nemožno plne súhlasiť. Spätná väzba nám pomáha zistiť i to, nakoľko sme dovolili, aby žiaci prežívali obsah okrem vedomostnej zložky i v ďalších rovinách, ktoré im umožnia spracovať skúsenosť a uviesť ju do života.

Je pravdou, že bez kladenia otázok nemusíme od žiakov zistiť odpoveď. Našou úlohou je predchádzať znehodnoteniu spätnej väzby kladením stereotypných otázok. Otázky majú byť zahájením komunikácie a majú byť ciele. Často sa môže stať, že učiteľ hodnotí iba odpovede žiakov na otázky, ale nehodnotí impulz a formuláciu svojej konkrétnej otázky. Položiť v správnu chvíľu správnu otázku je umenie, ktorému sa učíme po celý život a vo vyučovacom procese to platí dvojnásobne. Technika „4 P“ je vhodnou ponukou systému kladenia otázok na príbeh, pocity, poznatky a príležitosti i na hodinách náboženstva. Jej výhodou je vyváženosť spätnej väzby na všetky zložky vyučovacieho procesu.

Príklad otázok:

Pribeh: Čo bolo najzaujímavejšie? Čo bolo zdĺhavé?

Pocity: Ako sa naplnili očakávania napr. z práce v skupinách atď.? V ktorej časti hodiny si bol najmenej/najviac zapojený?

Poznatky: Kto ...? Čo je ...? Kde sa odohrával príbeh ...? Ktorý pojem je pre teba najdôležitejší? Naformuluj vetu, ktorá je pre teba odkazom z dnešnej hodiny.

Príležitosti: Aké možnosti ponúkla dnešná téma? (napr. diskusia, práca v skupine, odpoveď na otázky a pod.) Ktoré šance si nevyužil počas hodiny? Využívanie otvorených, zatvorených, priamych a nepriamych otázok je známou oblasťou práce učiteľa a preto sa nimi nebudeme zaoberať. Zameriame sa na širší svet otázok, ktorý slúži ako jemný nástroj v rukách učiteľa a ciele je pomerne málo využívaný.

Skôr ako zadáme otázku, skomentujeme reálnu situáciu. Otázka sa tým viac zvýrazní, odsadí od predchádzajúcej činnosti alebo pomôže zdôrazniť skutočnosť, ku ktorej chceme dospieť. Napr. Všetci sme sa doteraz vyjadrovali k správaniu mladšieho syna v príbehu márnotravný syn. Skúsme sa vyjadriť k správaniu otca a porovnajme jeho postoj k mladšiemu a staršiemu synovi. Inou možnosťou je rekapitulovať

danú situáciu a počas otázok zameraných na poznatky klásť aj uisťujúce otázky, napr. Rozumel som tomu dobre, že nikomu z vás žiadna iná možnosť nenapadla? Podľa teba sa mohla situácia riešiť aj ináč?

Používanie priamych názorov obohacuje spätnú väzbu v každej oblasti vyučovacieho procesu. Vo vedomostnej oblasti sa môže jednať o konfrontáciu a súvis príbehu alebo udalosti s aktuálnym správaním. Napr. Myslím, že otec v tomto príbehu riešil postoj k synom správne a hlavne nikomu nechcel a ani neuškodil. Pomôckou pre priame názory má byť i správne naformulovaná otázka učiteľa, na ktorú žiaci dokážu adekvátne reagovať. Napr. Ako hodnotíte postoje otca vo vzťahu k synom a ako postoje rodičov vo vzťahu k svojim deťom?

Priklady techník:

Ďalší uzol

Pomôcky: špagáty pre každého žiaka

Žiaci sedia v kruhu a každý má svoj špagát (dĺžka 2-3 m). Povrazy sa potom jedným koncom spoja tak, že v strede je uzol a druhý koniec drží žiak. Na pripravené otázky a názory, ktoré sú predmetom spätnej väzby žiaci reagujú tak, že za každý príspevok si ten ktorý žiak na svojom špagáte urobí uzol. Každý môže mať najviac napr. 3 uzly. Viac sa zapojiť nemôže, iba počúva. Uzol skraca vzdialenosť špagátu a tak sa kruh zmenšuje, žiaci sa k sebe približujú.

Kamienky (kamenný rám)

Pomôcky: ploché kamienky po 2 kusy pre každého

V závere hodiny si žiaci môžu posadať do kruhu. Každý má v ruke po dva kamienky. V strede môže byť obraz, ktorý je výpoveďou o obsahu hodiny (napr. biblický príbeh, sviatosť, čnosť, hlavná pravda a pod.). Učiteľ má pripravený dostatočný počet otázok, teda dvojnásobný počet, ako je počet žiakov. Po zadaní otázky vyzve konkrétneho žiaka k odpovedi. Iný žiak môže ešte danú odpoveď rozšíriť. Každý, kto odpovedal, položí svoj kamienok okolo obrazu, čím sa postupne vytvára kamenný rám. Žiak môže odpovedať iba dvakrát. Učiteľ môže pravidlá hry meniť, napr. na zadanú otázku môžu odpovedať všetci, čo vedia odpoveď, položiť svoj kamienok okolo obrazu, alebo učiteľ zadáva jednu otázku iba chlapcom, druhú iba dievčatám a pod.

Učiace kruhy

Pomôcky: 4 špagáty (dĺžka 1,5-2 m) uložené samostatne do tvaru kruhu, v každom kruhu jeden nápis s nasledovnou otázkou: Čo som sa naučil? Čo ma najviac zaujalo? Čo ma vôbec nezaujímalo? Čo som nepochopil?

Žiaci sa rozhodnú, na ktorú otázku chcú zareagovať, každý si vyberie jednu. Potom postupne prichádzajú ku kruhom, vstúpia do zvoleného kruhu a odpovedajú. Na uvedenú spätnú väzbu možno žiakov pripraviť, aby už počas hodiny pripravovali odpovede. Záleží od zručností žiakov a je možné určiť aj iné pravid-

lá, napr. každý môže vstúpiť do dvoch kruhov a reagovať na dve otázky a pod.

Výmenný trh

Pomôcky: pre každú dvojicu hárok papiera

Žiaci sa rozdelia do dvojíc. Jeden z dvojice rozpráva, čo sa na hodine naučil, druhý to zapisuje. Zapisovateľ má právo zasahovať a prípadne opravovať to, čo by mohlo byť chybné. Po ukončení činností prečíta žiak zápis, ktorý ostatní žiaci prehodnotia.

Schody do neba

Pomôcky: 4 kartičky pre každého žiaka

Každý žiak má na lavici počas hodiny 4 kartičky, na ktoré si od začiatku hodiny zapisuje najdôležitejšie poznatky. V závere hodiny učiteľ nakreslí na tabuľu schody. Každý postupne zaradí do schodov svoje záznamy. Začína od toho, čo je pre neho najpodstatnejšie. Toto dá na najvyšší schod a postupne menej dôležité dá nižšie. Rekapituláciou a zopakovaním zápisov získava učiteľ a žiaci spätnú väzbu na obsahovú časť vyučovacej hodiny.

Papierové bubliny, otázniky, výkričníky

Pomôcky: kartičky s predkreslenou bublinou, otáznikom a výkričníkom pre každého žiaka

Každý má na lavici na kartičkách pripravenú čistú bublinu, otáznik a výkričník. Počas hodiny zapíše do bubliny to, čo ho vnútorne oslovuje. Do otáznika zapíše, čo sa chce v súvislosti s témou ešte

dozvedieť. Do výkričníka zapíše, čo je zvlášť dôležité pre jeho život. V závere hodiny každý žiak prečíta svoj zápis.

Štyri otázky

V závere hodiny každý žiak odpovedá na štyri otázky:

Čo ma najviac zaujalo z prečítaného textu?

Čo ma najviac zaujalo z počutého slova (od učiteľa, od žiakov)?

Čo mi napadlo v súvislosti s preberanou témou?

Čo bolo dôležité pre môj vlastný život?

Učiteľ môže obmieňať zadania

na spätnú väzbu podľa náročnosti témy a pod.

Spracovala: Klára Soľanová

Použitá literatúra:

Eva Reitmayerová, Věra Broumová : Cílená zpětná väzba, Portál 2007

FARNOSŤ AKO OHNISKO KATECHÉZY

Životný štýl „akoby Boha nebolo“ a negatívny vplyv médií na verejnú mienku spôsobujú, že Cirkev je vytláčaná na okraj spoločnosti. Aj napriek tomu, by sa Cirkev mala snažiť motivovať pre vieru vždy a všade. Rovnako farnosť by určitým spôsobom mala stelesňovať Cirkev, na základe poslania, ako je služba slova, slávenie liturgie a služba charity. Tieto služby zodpovedajú trom kristologickým rozmerom: pro-rockému, kňazskému, kráľovskému.

Pre Cirkev je podstatná služba slova, to znamená ohlasovanie evanjelia, cez ktoré ľudia spoznajú tajomstvo a veľkosť Božej lásky. *„Boh vo svojej múdrosti rozhodol zjaviť sám seba a dať poznať tajomstvo svojej vôle... v tomto zjavení neviditeľný Boh pohnutý láskou sa prihovára ľuďom ako priateľom, pozýva ich a prijíma ich do svojej spoločnosti.“* (Dei verbum, čl. 2).

Toto zjavenie lásky a spásy, ktoré Boh urobil pre človeka, pokračuje v Cirkvi a práve toto poslanie charakterizuje jej podstatu: *„Cirkev to vie. Uvedomuje si, že Pánove slová: Je potrebné, aby som hlásal Božie kráľovstvo v ďalších mestách sa plne vzťahujú na ňu... Evanjelizovať, to je pravé poslanie Cirkvi, to je jej najhlbšia identita.“* (Evanjelium nuntiandi, čl. 14) Táto evanjelizačná misia, ktorá sa vykonáva prostredníctvom služby slova, zodpovedá svojim charakterom aj farnosti ako spoločenstvu, ktoré stelesňuje Cirkev.

Rozličné formy služby slova

Službu slova môžeme definovať ako misiu a úlohu farského spoločenstva ohlasovať a učiť kresťanské poslanstvo, ktorého podstatou je dobrá zvesť, že Kristus zomrel za nás, vstal z mŕtvych a žije. Služba slova je ohlasovanie poslanstva spásy, ktoré sa usiluje priniesť evanjelium ľuďom a má mnohoraké podoby. Nie všetky majú rovnaký význam vo farskom spoločenstve, no je dobré o nich vedieť:

1. **Misijná forma** má za cieľ vzbudiť zárodok viery tak, aby sa ľudia obrátili k Božiemu slovu. Má osobitný význam v prípade vzdialených, ktorí síce boli pokrstení, no zanechali vieru, alebo aj v prípade neveriacich. Farnosť by mala uskutočňovať misijné kázanie.
2. **Katechetická forma** služby slova vo farnosti sa usiluje o to, aby viera znázornená učením, sa prejavovala a účinkovala v ľuďoch. Je to najprirodzenejšia úloha farnosti, keďže jej členovia sú pokrstení. Katechéza predpokladá, že ten, kto ju prijíma, sa jednoznačne rozhodol pre Krista.
3. **Liturgická forma** je kázanie, ktoré sa uskutočňuje v rámci liturgickej slávnosti, najmä eucharistickej. Homília je najčastejšou a najbežnejšou

formou vyučovania a katechizácie členov kresťanského spoločenstva.

4. **V teologickej forme** služby slova ide o systematický výklad a vedecké skúmanie právd viery. Je to forma, ktorá sa určitým spôsobom uplatňuje vo farnosti, keď ide o teologickú formáciu skupín, čo cítia potrebu racionálne upevniť svoju vieru. Túto formu môže farnosť zabezpečovať priamo alebo prostredníctvom centier a teologických škôl.
5. Farnosť **formou svedectva** plní svoje poslanie ohlasovať evanjelium skrze svedectvo vlastného života. Nestačí individuálne svedectvo členov, ale je potrebné svedectvo celého spoločenstva. „Pre Cirkev prvoradý prostriedok evanjelizácie spočíva vo svedectve pravého kresťanského života.“ (Evangelií nuntiandi, čl. 41) Svedectvo je tiež istou formou kázania a katechézy. Môžeme povedať, že je to forma, ktorá má vždy sprevádzať ostatné formy.

Podstatou všetkých týchto foriem je uskutočňovať skutočné ohlasovanie kresťanského posolstva a jednoznačne sprostredkovať dobrú zvesť, ktorú nám priniesol Ježiš a ktorú uchováva Cirkev. (Evangelií nuntiandi, čl. 15)

Spoločenstvo ako činiteľ zodpovedný za výchovu vo viere

Kázanie v rozličných formách má za cieľ vzbudiť živú vieru, ktorá obráti myseľ k Bohu. Ide o rozvíjanie viery, ktorú dostávame v krste. Odpoveďou na hlásané slovo je viera, lebo človek prijíma zjavenie skrze vieru a skrze ňu je účastný na Božom živote.

Farské spoločenstvo plní otcovsko-materskú funkciu tým, že „plodí“ nových synov pre život viery skrze krst. Farnosť by mala mať na zreteli ich výchovu a formáciu, aby rástli a dozrievali vo viere a vytvorili zrelé kresťanské spoločenstvo. Výchova viery teda nie je úloha, ktorú má farnosť plniť výnimočne v situácii náboženskej krízy či sekularizácie, alebo vtedy, keď si to vyžaduje spoločnosť, ale tvorí

podstatu jej bytia. Poslanie ohlasovať, kázať a učiť evanjelium, s úmyslom rozvíjať a ilustrovať vieru, je nezastupiteľné. Treba však upozorniť, že zodpovednosť za hlásanie neprislúcha len niektorým členom farského spoločenstva. Je to úloha všetkých, spoločenstva ako celku. Je to farské spoločenstvo, ktoré vysiela alebo poveruje niektorých zo svojich členov konkrétnou úlohou učiť, katechizovať, kázať, atď. Preto poslanie katechizovať súvisí s povinnosťou spoločenstva podnietiť povolania katechéto.

Tento spoločenský rozmer katechézy zároveň premieňa farnosť na prijímateľa katechizácie: „Evanjelizačná Cirkev sa začína vlastnou evanjelizáciou...“ (Evangelií nuntiandi, čl. 15) Ján Pavol II. potvrdzuje túto myšlienku, keď hovorí, že Cirkev „vykonáva katechézu a zároveň je katechizovaná“ (Catechesi tradende, čl. 45). Cirkev prijíma katechézu, veď musí byť katechizovaná do takej miery, aby dosiahla zrelosť vo viere. Farnosť je živým telom, ktoré potrebuje rásť a dozrievať v poznaní a životnom štýle Ježiša Krista. To predpokladá tiež, že každý jeden z jej členov má právo a povinnosť vychovávať vo viere, lebo katechéza je určená spoločenstvu a osobitne každému veriacemu.

Každý člen farského spoločenstva, bez ohľadu na vek alebo postavenie, má právo byť sprevádzaný na ceste rastu viery. „V Cirkvi Ježiša Krista by sa nik nemal cítiť oslobodený od prijímania katechézy.“ (Catechesi tradende, čl. 45) Farnosti patrí poslanie katechizovať všetkých členov, pokrstených aj nepokrstených, aby boli povolaní k viere, z toho vyplýva potreba misijného kázania a nasmerovania celej farnosti. Cieľom tejto snahy je, aby každý človek spoznal svoje miesto v Božom pláne spásy.

Spracoval: Marián Majzel

Použitá literatúra:

Šmidriak Ondrej: Pastorácia s dôrazom na spoločenstvo a evanjelizáciu

Všeobecné direktorium pre katechizáciu
Catechesi tradende, Evangelií nuntiandi, Dei verbum

MARIÁNSKY CHARAKTER ADVENTU

V adventnom období v čase očakávania príchodu Pána a prípravy najmilších kresťanských sviatkov Vianoc nám liturgia predkladá sviatok Nepoškvrneného Počatia Panny Márie (8. decembra). V tomto čase naše myšlienky smerujú k udalostiam súvisiacim s narodením Ježiša v Betleheme, kde má neodmysliteľné miesto Panna Mária. Celá adventná doba má mariánsky charakter a preto v jednotlivých týždňoch Adventu sa môžeme zastaviť aj pri živote Panny Márie a za pomoci umeleckých obrazov k jednotlivým etapám jej života hľadať vzor v nasledovaní Ježiša. Zároveň môžeme využiť biblickú mapu a poukázať na miesta jej života.

1. Sväté písmo o Panne Márii

Vo Svätom písme nájdeme niekoľko krátkych správ: o zvestovaní v Nazarete (Lk 1, 26-38), o pôrode v Betleheme (Lk 2, 1-20), o úteku do Egypta (Mt 2, 13-14). Potom nasleduje tridsaťročné mlčanie, niekoľko zmienok o Márii, ktorá stojí pri Ježišovi počas jeho verejného účinkovania a vo chvíľach bolestného utrpenia a smrti na kríži (Jn 19, 25-27). Posledná udalosť je Máriina prítomnosť na modlitbách s prvotnou Cirkvou pred zoslaním Ducha Svätého (Sk 1, 12-14). Je pochopiteľné, že v čase vzniku kanonických spisov Nového zákona bol v centre pozornosti Kristus, jeho život, učenie, jeho dar vykúpenia. Až neskôr sa kresťania začali zaujímať o detaily Ježišovho života a jeho matku. Nie všetko čo sa stalo, mohlo byť napísané v Božom slove. Vo Svätom písme máme základnú osnovu života Panny Márie a prijímame ju s istotou viery. O rodičoch, o jej iných predkoch a o jej narodení nevieme nič.

2. Iné pramene o Panne Márii

Zdrojom ďalšieho poznania Máriinho života môžu byť:

- apokryfné spisy (grécky výraz *apokryfos* znamená skrytý, utajovaný, neskorší význam nepravý, falošný spis) napríklad *Protoevanjelium sv. Jakuba*.
- súkromné zjavenia (napr. bl. Anny Kataríny Emmerichovej, ktorú bl. Ján Pavol II. v roku 2004 zapísal do zoznamu blahoslavených, pretože žila kresťanské čnosti na hrdinskom stupni.)

Spis *Dejiny Máriinho narodenia*, dnes známy ako *Protoevanjelium sv. Jakuba* vznikol v druhej polovici 2. storočia a hoci mu Cirkev nikdy nepriznala hodnotu pôvodného apoštolského spisu, vždy malo veľkú váž-

nosť, zanechalo odozvu v liturgii aj v cirkevnej tradícii. Majme na pamäti, že iné pramene nie sú priamym obsahom našej viery a neprijímame tieto poznatky s nadprirodzenou vierou tak ako obsah Svätého písma.

Rodičia Panny Márie

Podľa vyššie uvedeného spisu Máriini rodičia boli Joachim (hebr. Pán pozdvihne) a Anna (hebr. milosť). V liturgii ich uctieваме od 10. storočia, vždy 26. júla. Joachim pochádzal z Galilei. Bol pastierom a bol to bohatý, nábožný a veľmi dobrý muž. Svoj majetok rozdeľoval na tri časti – pre chrám, pre chudobných a pre seba. Anna bola dcérou kňaza Matana z Betlehema. Jej príbuznou bola sv. Alžbeta, matka Jána Krstiteľa.

Narodenie Panny Márie

Joachim a Anna bývali v Jeruzaleme. V blízkosti Ovčieho rybníka a Ovčej brány bol dom sv. manželov, kde Anna porodila budúcu Božiu matku. Neskôr žili v Nazarete. Ich manželstvo bolo bezdetné, čím obaja veľmi trpeli, ale hrdinsky to znášali. Neplodnosť u Židov znamenala hanbu a znak Božieho trestu. Keď Joachim jedného dňa priniesol do chrámu dary, kňaz Ruben ich neprijal s tým, že nie je hodný. Po tejto udalosti sa Joachim utiahol do hôr, kde sa postil a modlil. I Anna sa s dôverou modlila a Pán ich vypočul. Anjel im oznámil, že Anna porodí dieťa, o ktorom sa bude hovoriť po celom svete. Potom Joachim priniesol v chráme obeť. O deväť mesiacov sa im narodila dcéra – Mária, hebr. *Miriam*. Od troch do dvanástich rokov žila v chráme, kde sa sama zasvätila Bohu v trvalom panenstve. Potom musela odísť. Kňazi rozmýšľali, čo urobia.

Máriina svadba

Apokryfný spis hovorí, že kňazi na pokyn anjela zhromaždili všetkých vdovcov, aby jej vybrali ženícha. Prišiel aj Jozef a Pán práve na neho ukázal, že je vyvolený byť manželom Márie. Prijal ju za manželku s rozhodnutím nežiť s ňou manželským životom. Spis hovorí aj o tom, že Ježiša počala z Ducha Svätého a viac detí nemala. V diele Život Panny Márie vo videní bl. Anny Kataríny Emmerichovej sa píše, že kňazi chcú Márii nájsť manžela, až keď dovŕši 14 rokov. Zvolajú slobodných mužov z Dávidovho rodu, ale keď znamenie neprichádza, skúmajú, či prišli všetci. Na príkaz veľkňaza prichádza Jozef a Boh v skúške dáva znamenie, že on je ten pravý. Za prítomnosti jej matky Anny ho predstavili Márii, Joachim v tom čase už nežil. Mária sa podriadila Božej vôli a prijala Jozefa za ženícha.

Ďalší Máriin život

Mária žila normálnym životom židovskej ženy tej doby - modlievala sa, pracovala, chodila do synagógy. Každý jej skutok bol však žitý v dokonalej jednote s Ježišom v láske, ktorá vyvrcholila na Kalvárii v spoluprežívaní utrpenia s bolesťou srdca. Jej život bol neustálym opakovaním úvodného „fiat“.

Po Kristovom nanebovstúpení Mária žila tri roky na Sione, tri roky v Betánii a deväť rokov v Efeze, kam ju odviezol apoštol Ján. Tu pocítila veľkú túžbu navštíviť Jeruzalem, Peter a Ján ju tam odviekli.

Po stopách života Panny Márie dnes

Francúzki lazaristi v Turecku po prečítaní diela bl. Anny Kataríny sa rozhodli zorganizovať archeologický výskum, ktorý potvrdil pravdivosť opisov a tvrdení. Za pomoci miestnych roľníkov našli osamelý polozrúcaný dom, základy Máriinho domu. Štyri tisícky kresťanov, starých Efezanov tu verne zachovávali svoje tradície i pamiatku domčeka Panny Márie. Nazývali ho *Kaplnka Celej svätej* alebo *Dom našej Matky Márie*. V jeho blízkosti bola jaskyňa, v ktorej bola Panna Mária pochovaná. Vďaka spisom bl. Anny Kataríny môže aj dnešný pútnik navštíviť tieto miesta. Navštívili ich aj ostatní pápeži: Pavol VI (1967), bl. Ján Pavol II. (1979) a Benedikt XVI. (2006).

Čo hovoria spisy o smrti Márie?

Miestom posledných rokov Panny Márie aj jej nanebo-

vzatia bol Efez. Tu si Panna Mária urobila krížovú cestu, ktorú denne prechádzala a chválila Pána za jeho lásku. Vediac o blížiacom sa konci pozemského putovania Bohorodičky boli apoštoli povolaní do Efezu, aby sa poslednýkrát stretli s Ježišovou matkou. Z rúk sv. Jána prijala Mária Ježišovo eucharistické telo a krv. Po smrti jej telo pripravili na pochovanie podľa židovských zvykov s veľkou úctou a láskou. Prišli všetci apoštoli, iba Tomáš meškal, prišiel až o tri dni. Keď ho priviedli na miesto, kam položili Máriino telo, jaskyňa bola naplnená zvláštnou vôňou a bola prázdna. Mária bola vzatá do neba aj so svojim telom. Bl. Anna Katarína vo videní opisuje ako Máriino telo sa spojilo s dušou a spolu s Pánom vystúpilo do neba. Potom sa apoštoli rozišli, aby ohlasovali evanjelium po celom svete, v Efeze zostal iba sv. Ján.

Tajomný príchod Panny Márie

Pri našom pátraní po skrytých udalostiach v živote Panny Márie sa zastavíme ešte v Španielskej Zaragoze, ktorej sa prisudzuje primát prvej mariánskej svätyne. Tu sa uctieva tajomný príchod Márie (r. 40), ktorá prišla, nesená anjelmi na stípe, aby povzbudila apoštola Jakuba, ktorý bol plný horkosti z nezáujmu ľudí o evanjelium a chcel odísť do Palestíny. Matka Božia ho posilnila, aby ostal a dokončil evanjelizačnú misiu. Zvláštnym spôsobom bol osadený stĺp. Podľa tradície Jakub okolo stĺpu postavil kaplnku. Matka Božia sa tu uctieva ako „Pani zo stĺpu“. Je patrónkou Španielska. Jakub zomrel mučeníckou smrťou a jeho telo je uložené v Compostelle.

Všetci sme Máriine deti

Tu naše krátke pátranie motivované úctou a láskou k Panne Márii ukončíme. Chceli sme viac spoznať jej skrytý život, aby sme ju mohli viac milovať. Túto Máriu zveril Ježiš na kríži milovanému učeníkovi. Ján pod krížom zastupoval nás všetkých. Odvtedy jej môžeme vraviť ako jednotlivci „moja matka“ a ako spoločenstvo „naša matka“.

Nie je nič zvláštne, že ako ľudské deti, pýtame sa svojich rodičov na podrobnosti ich života, ako Božie deti nás zaujímajú podrobnosti zo života Márie a sú pre nás vzácné.

Spracovala: Božena Nemčiková

Použitá literatúra:

Peter Mášik: Tajomstvá zo života Panny Márie,

Edícia: Viera do vrecka 34.

PREŽÍVANIE ADVENTU

(liturgické obdobie roku A)

Adventné obdobie je pred nami ako čas, ktorým sa duchovne pripravujeme na sviatky Narodenia Pána. Je to čas dlhých večerov, kedy sa ponúka priestor viac času tráviť doma ako vonku. Evanjelium Prvej adventnej nedele nás nabáda k bedlivosti: „Bdejte teda, lebo nevíete, v ktorý deň príde váš Pán“. (Mt, 24,42)

V tomto čase prípravy si môžeme poslávať symbolom cesty, ktorá naznačuje pohyb, činnosť a zmenu. Kto kráča správnou cestou, nemusí sa báť. Naším cieľom je Ježiš – Boží Syn, spoločenstvo s ním tu na zemi a potom vo večnosti. Po ukončení Roka viery sa môžeme obzrieť, čo všetko sme urobili preto, aby náš život smeroval ku Kristovi a nekľučkoval falošnými chodníkmi a skratkami sebeckých výhod. Znova máme pred sebou čas, ktorý je ponukou pokračovať v nastúpenej ceste.

Metodika pre mladších žiakov:

Každému žiakovi dáme pracovný list s „kameňmi“, v ktorých sú vpísané skutky na každý deň adventu. Najprv si spoločne pozrieme tvar uložených kameňov.

Žiaci by mali prísť na to, že sú uložené v tvare cesty. Potom si pozrieme druhý obrázok – Ježiš svetlo sveta. Objavujeme symboly a vysvetlíme ich. Môžeme ich vysvetliť všetky hneď na začiatku adventu, alebo každý týždeň vysvetlíme iba jeden symbol a to hviezda, jasle v tvare kríža. Štyri sviece si žiaci môžu postupne priamovať.

Prvá možnosť - pracovný list (A4) si žiaci nalepia na väčší hárok (A3) a do pravého horného rohu dolepia druhý obrázok – Ježiš svetlo sveta. Žiaci si vyberajú každý deň skutok, ktorý sa snažia splniť (nemusí to byť zaradom) a potom ho večer môžu vymalovať. Je to výchova k spytovaniu svedomia.

Druhá možnosť – z pracovného listu (A4) si žiaci vystrihnú jednotlivé kamene, vložia napr. do obálky a každý deň si môžu vytiahnuť jeden kameň, prečítať predsa vzatie a potom večer po splnení ho nalepiť na koniec lúča – okolo obrázku – Ježiš svetlo sveta.

Metodika pre starších žiakov:

Každému žiakovi dáme pracov-

ný list s „kameňmi“, v ktorých nie sú vpísané skutky – kamene sú prázdne. Hovoríme o ceste. Prečítame si úryvok evanjelia o príprave cesty Pánovi.

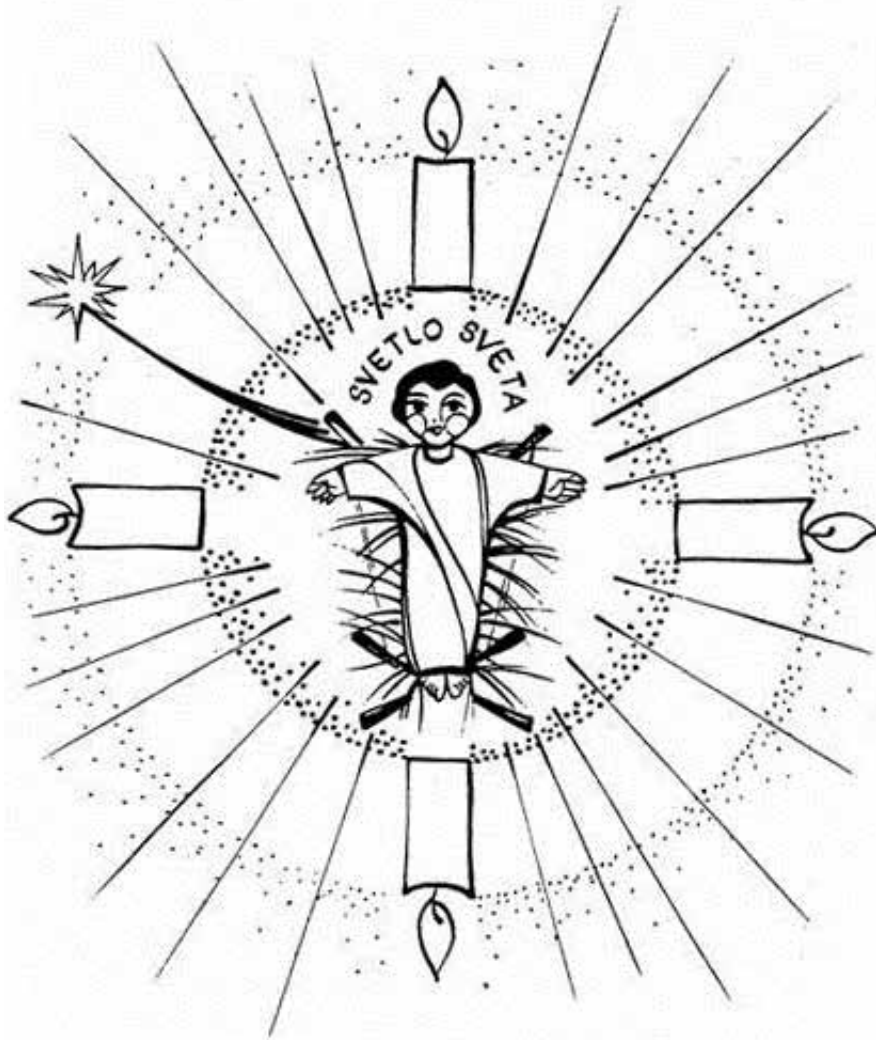
Prvá možnosť – žiaci si sami nakreslia na pracovný list (A4 alebo A3) prázdne kamene a do pravého horného rohu dolepia druhý obrázok – Ježiš svetlo sveta. Do kameňov vpisujú skutok, ktorý sa snažia splniť. Ak je skutkov viac, môžu domalovať ďalšie kamene.

Druhá možnosť – pracovný list (A4 alebo A3) majú žiaci vytlačený tak, že je iba slabý obrys cesty a v pravom hornom rohu je obrázok – Ježiš svetlo sveta. Učiteľ má oválne kamene nafotené na farebných papieroch (napr. žltý, červený, zelený), pričom každá farba vyjadruje nejaký iný druh prípravy (žltý – modlitba, červený – prejav lásky bližnému, zelený – sebazaprenie). Žiaci si podľa potreby vystrihujú kamene podľa farieb a vlepujú ich v tvare predkreslenej cesty smerom k obrázku Ježiš – svetlo sveta.

Ježiš – svetlo sveta

Metodicky spracovala: Klára Soľanová

PREPISOVANIE NEDEĽNÉHO EVANJELIA

Vhodnou prípravou na čítanie nedeľného evanjelia počas adventu je i to, že už počas prebiehajúceho týždňa, prípadne v sobotu sa postupne celá rodina zapojí do ručného prepisovania biblického textu na vhodný farebný papier (napr. v podobe zvitku). Ak chceme rodiny povzbudiť prostredníctvom detí, dáme im vytlačený text nedeľného evanjelia v škole a tak im pomôžeme v službe evanjelizácie vlastných rodín. Zároveň žiakom predstavíme, ako má vyzerat' rodinná liturgia pri adventnom venci. Napr. večer si rodina sadne k spoločnej modlitbe pri adventnom venci. Zapália sa sviece (podľa adventného týždňa),

nasleduje prežehnanie, jedna sloha piesne: Príde Kristus, Spasiteľ náš (ak ju nevieme spievať, možno text piesne iba prečítať z JKS č. 28). Potom nasleduje čítanie textu evanjelia z pripraveného prepisu (môže čítať každý člen rodiny svoju časť prepisu alebo text prečíta každý týždeň iný člen rodiny), za tým sa možno pomodliť desiatok posvätného ruženca. Takáto spoločná príprava je veľkým požehnaním predovšetkým preto, že sa uprednostní modlitba a spoločenstvo pred individualizmom, pred sledovaním televízie a niekedy márnym plytvaním času pri počítači.

STOLOVÝ ADVENTNÝ KALENDÁR A NEDEĽNÉ EVANJELIUM

Adventný veniec zvykne mať na viditeľnom mieste. Je dobre, ak sa pri ňom stretne celá rodina každý deň pri spoločnej modlitbe. I keď sa pomaly obnovuje zvyk, že sa adventný veniec pripravuje v rodine zo živých vetvičiek, nie je to ešte pravidlo. Väčšina z nás si takýto veniec kúpi v obchode a má ho z roka na rok. Je vhodné, aby si zvlášť menšie deti spolu s rodičmi pripravili jednoduchý adventný ka-

lendár a v ňom sledovali štyri týždne adventnej doby. Postupne v predvečer každej ďalšej adventnej nedele môžu vyfarbiť sviece v kalendári, spoločne si prečítať nedeľné evanjelium a pomodliť sa jeden desiatok ruženca.

Evanjelium každej nedele môže byť vytlačené samostatne na peknom farebnom papieri a položené na viditeľnom mieste tak, aby si ho kedykoľvek v týždni

mohol ktokoľvek prečítať. Kalendár môžu mať deti položený na svojom pracovnom stolíku. Príprava kalendára je nasledovná: Obidve časti kalendára je potrebné podlepiť tvrdým papierom. Obe časti kalendára zlepiť a rozstrihnúť po prerušovanej čiare. Následne treba zlepiť časti tak, aby boli spolu zlepené strany s rovnakými číslami. Obe časti potom zasunúť do seba a kalendár je hotový.

1. ADVENTNÁ NEDEĽA

Bdejte, aby ste boli pripravení – Mt 24, 37-44

Ježiš povedal svojim učeníkom: „Ako bolo za dní Noema, tak bude aj pri príchode Syna človeka. Ako v dňoch pred potopou ľudia jedli a pili, ženili sa a vydávali až do toho dňa, keď Noe vošiel do korába, a nič nezbadali, až prišla potopa a zmietla všetkých, tak bude aj pri príchode Syna človeka. Vtedy budú na poli dvaja: jeden bude vzatý, druhý sa ponechá. Dve budú mlieť na mlyne: jedna bude vzatá, druhá sa ponechá.

Bdejte teda, lebo nevieťe, v ktorý deň príde váš Pán. Uvážte predsa: Keby hospodár vedel, v ktorú nočnú hodinu príde zlodej, veruže by bdel a nedovolil by mu vniknúť do svojho domu. Preto aj vy budete pripravení, lebo Syn človeka príde v hodinu, o ktorej nevieťe.“

2. ADVENTNÁ NEDEĽA

Robte pokánie, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo – Mt 3, 1-12

V tých dňoch vystúpil Ján Krstiteľ a hlásal v judejskej púšti: „Robte pokánie, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo.“ To o ňom povedal prorok Izaiáš: „Hlas volajúceho na púšti: ‚Pripravte cestu Pánovi, vyrovnajte mu chodníky!‘“ Ján nosil odev z ťavej srsti a okolo bedier kožený opasok. Potravou mu boli kobyľky a lesný med. Vtedy prichádzal k nemu Jeruzalem a celá Judea i celé okolie Jordánu. Vyznávali svoje hriechy a dávali sa mu krstiť v rieke Jordán.

Keď videl, že aj mnohí farizeji a saduceji prichádzajú k nemu na krst, povedal im: „Hadie plemeno, kto vám ukázal, ako uniknúť budúcnému hnevu!? Prinášajte teda ovocie hodné pokánia! Nenazdávajte sa, že si môžete povedať: ‚Naším otcom je Abrahám!‘ – lebo vravím vám: Boh môže Abrahámovi vzbudiť deti aj z týchto kameňov. Sekera je už priložená na korene stromov. A každý strom, ktorý neprináša dobré ovocie, vytnú a hodia do ohňa. Ja vás krstím vodou na pokánie, ale ten, čo príde po mne, je mocnejší, ako som ja. Ja nie som hoden nosiť mu obuv. On vás bude krstiť Duchom Svätým a ohňom. V ruke má vejačku, vyčistí si humno, pšenicu si zhromaždí do sýpky, ale plevy spáli v neuhasiťelnom ohni.“

3. ADVENTNÁ NEDEĽA

Ty si ten, ktorý má prísť, alebo máme čakať iného? – Mt 11, 2-11

Ján bol v žalári. Keď počul o Kristových skutkoch, poslal k nemu svojich učeníkov opýtať sa: „Ty si ten, ktorý má prísť, alebo máme čakať iného?“ Ježiš im odpovedal: „Chodte a oznámte Jánovi, čo počujete a čo vidíte: Slepívidia, chromí chodia, malomocní sú čistí, hluchí počujú, mŕtvi vstávajú a chudobným sa hlása evanjelium. A blahoslavený je, kto sa na mne nepohorší.“

Keď odchádzali, začal Ježiš hovoriť zástupom o Jánovi: „Čo ste vyšli na púšť vidieť? Trstinu zmietanú vetrom? Alebo čo ste vyšli

vidieť? Človeka oblečeného do jemných šiat? Veď tí, čo nosia jemné šaty, bývajú v kráľovských domoch. Teda čo ste vyšli vidieť? Proroka? Áno, hovorím vám, viac ako proroka! Lebo to o ňom je napísané: ‚Hľa, ja posielam svojho posla pred tvárou a on pripraví cestu pred tebou.‘ Veru, hovorím vám: Medzi tými, čo sa narodili zo ženy, nepovstal nik väčší ako Ján Krstiteľ. Ale ten, kto je v nebeskom kráľovstve menší, je väčší ako on.“

4. ADVENTNÁ NEDEĽA

Ježiš sa narodí z Márie, zasnúbenej s Jozefom, Dávidovým synom – Mt 1, 18-24

S narodením Ježiša Krista to bolo takto: Jeho matka Mária bola zasnúbená s Jozefom. Ale skôr, ako by boli začali spolu bývať, ukázalo sa, že počala z Ducha Svätého. Jozef, jej manžel, bol človek spravodlivý a nechcel ju vystaviť potupe, preto ju zamýšľal potajomky prepustiť. Ako o tom uvažoval, zjavil sa mu vo sne Pánov anjel a povedal: „Jozef, syn Dávidov, neboj sa prijať Máriu, svoju manželku, lebo to, čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého. Porodí syna a dáš mu meno Ježiš; lebo on vyslobodí svoj ľud z hriechov.“

To všetko sa stalo, aby sa splnilo, čo Pán povedal ústami proroka: „Hľa, panna počne a porodí syna a dajú mu meno Emanuel,“ čo v preklade znamená: Boh s nami. Keď sa Jozef prebudil, urobil, ako mu prikázal Pánov anjel, a prijal svoju manželku.

Pripravila: Klára Soľanová

PRÁCA S OBRAZOM

Adventné a vianočné obdobie ponúka možnosť zoznámiť sa i s množstvom vzácných umeleckých obrazov. Skoro každý umelec je autorom

zobrazenia Zvestovania, Narodenia Pána, návštevy pastierov, poklony mudrcov, úteku do Egypta a i. Môžeme použiť obrazy jedného autora a úlohou

žiakov môže byť vytvorenie sekvencie udalostí tak, ako sú zapísané vo Svätom písme. Inou možnosťou je použiť diela rôznych autorov a porovnávať obrazy tej istej udalosti, všímať si detaily, ktorým sa autor venoval viac a ktorým menej, všímať si symboly a porovnávať znázornenie s biblickým textom. Pre porovnanie obrazov možno využiť i ikonografické znázornenie Narodenia, na ktorých nájdeme viac udalostí spolu. Ikonografické znázornenie narodenia Pána je známe udalosťami ako sú: Panna Mária je v ležiacej polohe, malého Ježiša kúpu babice, sv. Jozef je znázorňovaný ako premýšľajúci. Obraz z úvodnej strany tohto časopisu ponúka Giotto obraz pod názvom Narodenie Ježiša. Tento taliansky maliar zo začiatku 14. storočia je známy svojimi freskami. Jeho významným miestom pôsobenia bola okrem Asissi, Florencie i Padova. Giotto pobyt v Padove, významnom meste stredoveku, zanechal slávnou freskovú výzdobu v súkromnej kaplnke bohatého bankára Enrica Scrovegniho. Umelcová práca na tejto kaplnke znamenala zásadný obrat vo vývoji jeho ďalšej tvorby. Interiérové maľby kaplnky ponúkajú celú sekvenciu fresiek z výjavmi narodenia Pána i života Panny Márie. Diela sú dodnes veľmi zachovalé a vzbudzujú pozornosť návštevníkov mesta. Tieto diela nie sú rozmermi až tak malé. Zmienená freska má 200 x 185 cm. Obsahová výpoveď fresky je inšpiratívna a je ponukou aj pre učiteľov náboženstva, aby pomocou nej podávali katechetický obsah a využili aj rôzne metódy práce s obrazom.

Skladanie obrazu

Obraz máme vytlačený podľa jednotlivých znázornených častí samostatne (viď vyššie). Žiaci pracujú v skupinách tak, že každá skupina má jednu časť obrazu. Ich úlohou je popísať, čo vidia na obraze, nájsť k tomu príslušný biblický text, hľadať odlišnosti ale i zhody. Po ukončení skupinovej práce účastníci prídu do pléna, predstavia svoje výsledky a obraz sa postupne zloží (žiaci by do tejto chvíle nemali poznať kompletný obraz). Jednotlivé časti obrazu možno zlepiť spolu, aby vznikol jeden obraz. Potom učiteľ ukáže žiakom kópiu celého obrazu. Ak sa táto možnosť práce využije na poslednej vyučovacej hodine pred Vianocami, je vhodné aj spievanie vianočných piesní a kolied. Zároveň možno využiť slávnostné čítanie Svätého písma a modlitbu vlastnými slovami. Obsah vyučovacej hodiny s výraznými prvkami katechézy a ohlasovania kerygmy má poukázať na potrebu rodinnej liturgie a spoločnej modlitby nie iba počas Vianoc, ale počas celého roka.

Spracovala: Klára Soľanová

Použitý obrazový materiál: Giotto: Scéna zo života Krista, Narodenie Ježiša 1304

Cappella Scrovegni, Padova, Taliansko, Painting, Fresco, 200 x 185 cm

In: <http://www.friendsofart.net/en/art/giotto-di-bondone/no.-17-scenes-from-the-life-of-christ:-1.-nativity:-birth-of-jesus>

ADVENTNÉ ŠÍRENIE RADOSTI

(Príležitostná katechéza na začiatok Adventu)

Cieľ

Kognitívny: Poznať zmysel adventného obdobia v príprave svojho srdca na Vianoce šírením pokoja a radosti medzi ľuďmi.

Vedieť rozlíšiť na konkrétnych príkladoch pravú a nepravú radosť.

Afektívny: Objavovať hodnoty svojho vnútra a vnímať hodnotu pravej radosti v nasledovaní Ježiša Krista. Uvedomiť si, že rozdávaním radosť rastie.

Psychomotorický: Formovať návyk vcítania sa do potrieb svojich blížnych a šírenia radosti v konaní dobrých skutkov.

Pomôcky: obraz Tom a Jerry, text s otázkami, text pre rozbor piesne, pracovný list na prežívanie Adventu – Adventné šírenie radosti

Metódy: rozhovor, výklad, rozbor textu piesne, diskusia

Stratégia: kombinovaná

Veková kategória: 1. a 2. stupeň ZŠ

ÚVOD

1. Motivačný rozhovor (s použitím obrazu Tom a Jerry)

Učiteľ môže priniesť vytlačený obrázok z rozprávky Tom a Jerry a vedie rozhovor.

Poznáte túto dvojicu? Majú sa Tom a Jerry radi? Čo robia takmer v každej rozprávke?

Tom a Jerry si väčšinou robia navzájom zle. Tom je sivý kocúr, ktorý stále naháňa myšiaka Jerryho, ktorý tiež nezaostáva pri vymýšľaní všelijakých šibalstiev.

Vedeli by ste si to však predstaviť, že aj my by sme boli takí voči svojim kamarátom?

Nasleduje predstavenie témy: dnešnú hodinu sa môžeme zamyslieť nad tým, ako sa pripravíme na tohtoročné vianočné sviatky. Adventná doba je tu opäť. Adventná doba je časom očakávania Krista.

Aký je zmysel Adventu? Je to naháňanie sa po obchodoch, vianočných trhoch, upratovaní domov? Aký je zmysel Vianoc? Je to len radosť z darčiekov? Kresťanské prežívanie Adventu a Vianoc má predsa hlbší zmysel. Preto si dnes uvedomíme jednu vec: šírením pravej radosti si v Advente pripravíme srdcia pre tú najkrajšiu radosť, ktorú slávime na Vianoce: príchod Ježiša Krista.

HLAVNÁ ČASŤ

1. Práca žiakov – porovnávanie významu dvoch pojmov

Aký je rozdiel medzi radosťou a škodoradosťou? Učiteľ spolu so žiakmi postupne píše do stĺpcov na tabuľu:

radosť	škodoradosť
od Boha	od zlého ducha
vytvára spoločenstvo	osamelosť
trvá stále	trvá len na začiatku
radosť z dobra	radosť zo škody
je aktívna	je pasívna
forma lásky	forma závidi
je čistou radosťou	je utrpením a trpkosťou

2. Diskusia

Po ukončení práce (alebo aj počas predchádzajúcej činnosti) môže nasledovať diskusia o tom, kedy môžeme mať radosť a kedy škodoradosť. Napr. radosť z úspechu druhého, radosť z pomoci, z dobrej správy, zo spoločenstva, z priateľstva...

Napr. škodoradosť z neúspechu podnikania, zo zlej známky spolužiaka... **A čo ak sa druhému bude dariť zle a my sme ho pred tým upozorňovali, že sa rúti do nešťastia a on nás nepočúvol?** Nie je taká radosť oprávnená? Ani v takom prípade nie je dôvod na škodoradosť! Toto je chvíľa na spolucítenie. Ak človeka stihne nešťastie, ktoré si zapríčinil svojou nerozumnosťou, v prvom momente by sme mali byť pri ňom, **aby sme mu boli oporou**, aby sa tak mohol ľahšie vyrovnat' z dôsledkami svojho konania.

3. Individuálna práca žiakov (vlastná reflexia) a modlitba

Každý žiak dostane papier s otázkami na zamyslenie sa nad sebou samým a na konci sa nachádza krátka modlitba. Daná aktivita slúži na rozlíšenie vo svojom srdci pravej a nepravnej radosti.

1. *Kedy si naposledy zacítil škodoradosť voči niekomu? Čo bolo príčinou? Ako to všetko vo svetle toho, čo sme si povedali hodnotíš?*

2. *Spomínaš si, keď sa niekto iný radoval nad tvojím vlastným nešťastím? Ako si sa vtedy cítil? Čo by si bol v tej chvíli potreboval viac, ako škodoradosť? Alebo si sa naopak stretol pri svojom nešťastí s človekom, ktorý ti aj napriek tomu, že bolo jasné, že si sám na príčine bol oporou? Ako to na teba pôsobilo?*

Modlitba: Pane, keď mám pokušenie dať priestor radosti nad nešťastím môjho blížneho, pomôž mu v jeho biede, odvráť od neho všetok zármutok a všetky škody, a odo mňa škodoradosť. Chcem šíriť radosť, ktorá je od teba. Amen.

4. Skupinová práca žiakov - citáty na tému radosti

Učiteľ žiakov rozdelí do skupín podľa počtu vybraných citátov. Ich úlohou je snažiť sa vysvetliť citát o radosti na konkrétnom príklade zo života. Po spoločnej práci nasleduje postupné predstavovanie príkladov. Tiež je možné príklad zo života zahrať ako pantomímu.

1. Ideálny človek má radosť z toho, keď robí radosť druhým, ale pritom sa hanbí, keď druhí robia radosť jemu. (Aristoteles)
2. Najväčšie potešenie je urobiť potešenie druhému. (J. Bruyére)
3. Je múdry, kto nežiali nad tým, čo nemá, ale raduje sa z toho, čo má. (Demokritos)
4. Radosť je ovocím lásky. Nie je to nejaká zvláštna čnosť, ale je následkom lásky. (Chautard)
5. Len ten sa úprimne raduje, kto má v srdci svedectvo dobrého svedomia. (T. Kempenský)
6. Nechaj svetlo radosti a veselosti horieť a chráň ho vo svojej duši. (F. Pfarner)

7. Keď si skutočne veľmi zarmútený, tak sa ti zdá, že nikto na svete by ťa nevedel uspokojiť. Urob niekomu niečo dobré a hneď sa budeš cítiť lepšie. (P. Rossergger)

8. Ak chcete, aby sa na vás život usmieval, najprv mu prineste dobrú náladu. (B. Spinoza)

9. Radosť, ktorú svetskí ľudia hľadajú v zábavách, je len prchavý tieň. Naša radosť naproti tomu, hľadaná a vychutnávaná v námahách a utrpení, je veľmi blahodarná skutočnosť, predchut' nebeského šťastia. (sv. Terezka)

10. Najlepšia metóda na to, aby sme sa rozveselili, je rozveseliť niekoho iného. (M. Twain)

Na záver práce učiteľ napíše na tabuľu, alebo prečíta citát zo Svätého písma: „Ak budete zachovávať moje prikázania, ostanete v mojej láske... Toto som vám povedal, aby vo vás bola radosť a aby vaša radosť bola úplná. (Jn 15, 10-11)

Zhrnutie: Je veľa vecí, ktoré nám dokážu spôsobiť radosť. Prijemný pocit tepla, keď zo zimy vkročíme do vykúrenej miestnosti, dobré jedlo, výborný osviežujúci nápoj počas horúčavy. Môže to byť aj úsmev blízkych, opätovaná láska, objavenie nových životných dimenzií. Najväčšou radosťou nebyva však tá, ktorú prijímame, ale tá, ktorú rozdáme. Tá sa nám totiž zvykne vrátiť zúročená, pretože radosť rozdávaním rastie.

5. Prehĺbenie témy

Rozbor piesne - **Kapucini & Stanley – Radosť**

Učiteľ pustí pieseň. Každý žiak dostane na papieri nasledovné otázky:

a) bezprostredné pocity

Aké pocity v tebe vyvoláva táto pieseň? Vyber si z týchto slov: melanchólia, agresivita, nepríjemnosť, radosť, veselosť, znepokojenie, zmyselnosť, jemnosť, prosba, uvoľnenia, dynamizmus, nostalgia, odpor.

b) typ hudby a interpretácia

O aký typ hudby ide v tejto piesni? folk, jazz, rock, pop, country, gospel, techno...

Môžeš určiť dominantný nástroj?

Aký máš dojem z hlasového prejavu interpreta?

c) slová

Aká je hlavná téma piesne?

Vymysli názov piesne.

Ktoré slová ťa najviac oslovujú a prečo?

Prežívaš niečo z toho, o čom sa v piesni spieva?

Ktoré slová, slovné spojenia sú pre teba záhadou?

Aké hlavné posolstvo interpret piesne vyjadruje?

Súhlasíš s ním?

Text piesne (dostupné na: <http://www.youtube.com/watch?v=cUxkeHI-zrQ>)

*Stúpa dym mojej piesne dnes,
nesie sa jej vôňa do nebies.
Vykúpil si ma Pane môj,
preto ťa prosím stále pri mne stoj.
smútok len z diaľky prázdny smiech,
v srdci mi veľká radosť je,
že Boh ma má dnes a stále rád,
ako dieťa nemusím sa ničoho báť.*

*Našiel ťs ma tak, nie som stratený,
iba ty zlo v dobro premeniš,
v tebe pevný bod a život mám,
len ty si pravý Boh, priateľ a Pán
s tebou je fajn, s tebou chcem stále ísť,
ty poznáš všetko v nás,
neodsúdiš, ale uzdravíš,
vždy ma vedie k dobru ten tvoj láskavý hlas.*

Po ukončení práce žiaci predstavia svoje výsledky podľa skupín a môže nasledovať rozhovor učiteľa so žiakmi o tom, čo je podľa nich najväčšia radosť.

6. Ohlasovanie – odovzdanie kerygmy

Sv. Otec František hovorí, že skutočná radosť nepochádza z vlastníctva vecí alebo krátkodobých zážitkov. Skutočná radosť sa rodí zo stretnutia, zo vzťahu s inými. Rodí sa z pocitu, že sme prijatí, pochopení, milovaní a z prijatia pochopenia a lásky, radosť sa rodí zo štedrosti stretnutia. Cítiť sa milovaní Bohom, že nie sme číslami, ale ľuďmi, ktorých volá. Prichádza obdobie Adventu, v ktorom sa pripravujeme na Vianoce. V tomto období nás Ježiš volá k radosťi z príchodu Pána, k radosťi, ktorá vedie k služ-

be, k radosťi zo stretnutia s Ježišom, ktorá nás vedie k stretnutiu s inými pre nasledovanie Ježiša.

ZÁVER

1. Formovanie

Obdobie štyroch týždňov, ktoré predchádzajú sláveniu vianočných sviatkov, nám Boh nedal zbytočne. Majú byť pre nás časom prípravy, časom, kedy znovu otvoríme svoje srdce Bohu. Nad tým, aby sme viac zo svojho času venovali bližným, aby sme boli vnímaví na ich potreby, na to, v čom im môžeme pomôcť. Ježiš hovorí: „Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili“ (Mt 25, 40). Môže to byť výzva i pre toto obdobie, aby sme si viac všimli ľudí, ktorých dennodenne stretávame a boli ochotní im pomôcť, darovali im svoj čas, úsmev a pomocnú ruku.

Obdobie adventu, napriek tomu, čo všetko v ňom prežívame (nakupovanie darčiekov, upratovanie, stresy v škole, ...), má byť pre nás radostným časom. Časom, kedy budeme mať čas pre Boha, čas pre seba i pre druhých ľudí. Časom pokoja, ktorý si nedáme vziať zhonom, zbytočným naháňaním sa za vecami, ktoré nie sú najdôležitejšie. Časom modlitby, kedy dovolíme Bohu, aby sa počas vianočných sviatkov narodil nielen v jasličkách, ale predovšetkým v našich srdciach. Preto majme odvahu zastaviť sa a prežiť čas adventu pokojne a radostne, aby bol pre nás duchovnou prípravou na to, čo budeme o štyri týždne sláviť.

2. Pracovný list pre žiakov na prežívanie Adventu – Adventné šírenie radosťi

Ako pomôcka v tomto radostnom prežívaní Adventu nám môže poslúžiť v tomto roku príprava, ktorá symbolizuje rozdávanie radosťi v Advente. Úlohou žiakov je postupne vyfarbovať noty piesne. Pieseň nám môže pripomínať šíriacu sa radosť medzi nami.

Predloha obsahuje štyri riadky s husľovými kľúčmi, ktoré symbolizujú štyri adventné nedele. Každý deň v týždni adventu je možné vymalovať dve noty. Jednu notu ráno ako predsavzatie a jednu

notu večer, ak som ho splnil. Notu si vymaľujem vtedy, ak som niekomu v ten deň priniesol radosť. Je možné pri vyfarbovaní použiť štyri farby:

1. červená – radosť seba:
 - svätá omša, modlitba, sväté prijímanie, dobrá známka v škole, pochvala...
2. modrá – radosť vo farnosti:
 - pozdrav, úsmev na ceste, pomoc, uvoľnenie miesta, miništrovanie, spev...
3. zelená – radosť v rodine:

- pomoc súrodencovi, mame, otcovi, starým rodičom...

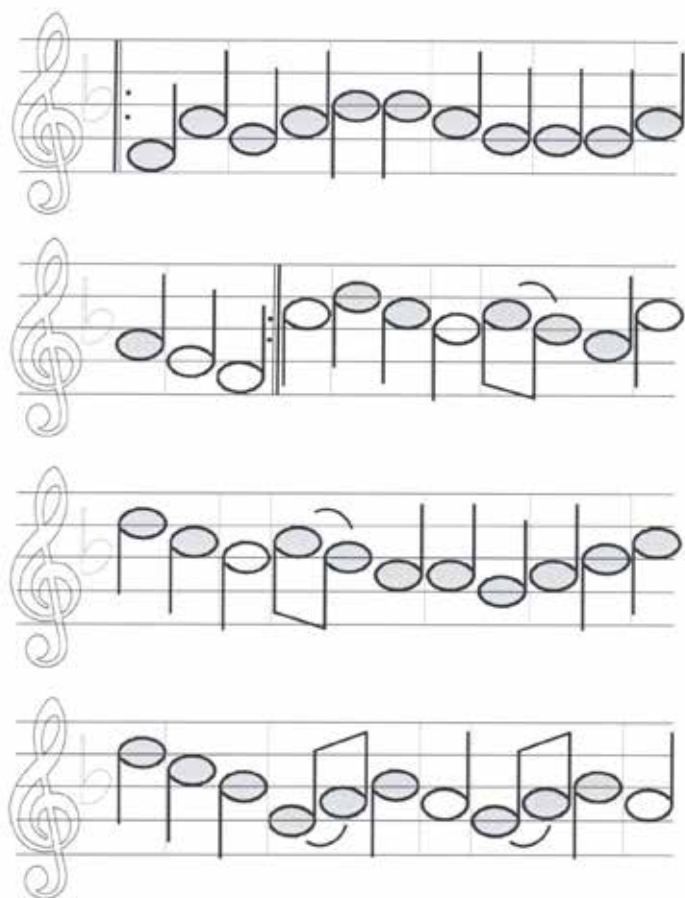
4. žltá – radosť v škole:

- pomoc učiteľovi, aktivnosť, dobré správanie, pomoc spolužiakovi, podelenie sa...

Názov piesne nie je zámerne na predlohe napísaný, pretože je to úlohou žiakov zistiť. Je to vianočná koleda.

Spracovala: Mgr. Jana Pojezdalová, PhD.

Pracovný list: Adventné šírenie radosti

MÁRIA – NÁDHERNÁ ŽENA

(Rozširujúca podtéma v Adventnom období)

Cieľ

Kognitívny: Predstaviť dôležité udalosti zo života Panny Márie.

Poukázať a zdôrazniť vlastnosti Panny Márie ako vzor pre dievčatá a ženy.

Spoznať modlitby, ktorými pozdravujeme a uctie-
vame Pannu Máriu.

Afektívny: Oceniť postoje Panny Márie a povzbudiť sa jej vzorom života.

Vzbudiť si úctu a obdiv k Márii ako k Matke Ježiša.

Uvedomiť si, že je mojou nebeskou Matkou.

Psychomotorický: Pestovať návyk každodennej modlitby k Panne Márii.

Prejaviť úctu Panne Márii a šíriť ju vo svojom okolí.

Pomôcky: Sväté písmo, modrá šatka, Youcat, obrazy, prezentácia, kartičky na modlitbu, modlitebná knižka, obálky s rozstrihanou modlitbou

Metódy: práca s obrazom, brainstorming, výklad, prezentácia, práca s textom Svätého písma, počúvanie piesní, spev

Stratégia: kombinovaná

Veková kategória: 2. stupeň ZŠ

ÚVOD

1. Modlitba

Pred modlitbou učiteľ privíta žiakov, prejaví záujem o žiakov (čo prežívajú, ako sa majú), vyjadrí radosť zo stretnutia (je krásne, že sme spolu). Nasleduje spoločná modlitba:

Anjelské pozdravenie pri adventom venci.

2. Motivácia

Učiteľ pomocou obrazového materiálu predstaví osobnosť ženy v rôznych situáciách (mladá, stará, trpiaca, zomierajúca, úspešná, Miss, matka, alkoholička, opustená, milujúca, radostná, smutná, reholná sestra, atď.) Potom vedie so žiakmi rozhovor: Aká žena sa vám páči? Čím ma zaujala?

Sú všetky ženy pekné?

Čo sa vám páči najviac?

Čo na žene obdivujeme?

Čo máme na mysli, keď poviem krásna žena?

Aká krása ženy sa dnes uprednostňuje?

Aký máme názor na Miss?

Stačí len vonkajšia krása?

Príslovie: Múdra žena stípa v dome, krásna žena zbytočná starosť.

HLAVNÁ ČASŤ

1. Rozhovor

Prežívame Adventné obdobie, očakávame príchod narodenia Pána Ježiša. Neodmysliteľné miesto tu má Ježišova matka. Prečo si Boh vybral práve ju? V čom ju obdivujeme? Môže byť Ježišova matka vzorom pre dievčatá a ženy aj dnes? Chceme sa lepšie pozrieť na jej krásu a pochopiť, čo sa skrýva za jej krásou. Celé generácie kresťanov ju vzývajú, ospevujú, prosia o pomoc a ochranu, zverujú sa jej v trápeniach a starostiach o svoje deti, rodiny a manželstvá.

Nosí najkrajšie meno – Mária.

2. Činnosť žiakov (brainstorming, prezeranie obrazov, dialóg)

Skúsime spontánne reagovať, čo nás napadne, keď počujeme meno Mária. Žiaci hovoria.

(žena, matka, Ježišova mama, kostol, ruženec, dievčenské meno, kamarátka, atď.)

Sadneme si do kruhu a do prostriedku položíme modrú šatku. Vysvetľujeme:

Modrá farba je farbou mariánskou, používa sa v liturgii, keď slávime sviatok Panny Márie. Život Panny Márie inšpiroval mnohé dievčatá a ženy, aby ju nasledovali, je pre nich vzorom. A nielen pre nich. Mnohí umelci, maliari a sochári vo všetkých dobách a v mnohých národoch sa inšpirovali Madonou a zobrazili ju vo svojich dielach. Vieme povedať meno niektorého z nich?

Žiakom dáme kolovať obrazy (podľa MP pre 8. roč. obrazová príloha č. 3). Možno sú iné, než na aké sme zvyknutí, ale vytvorili ich ľudia, ktorí Máriu mi-

lovali. *Posledný žiak ukladá obrazy na modrú šatku. Chvíľu ich pozorujeme, počas činnosti môže znieť mariánska pieseň.*

Vedíme rozhovor so žiakmi a spoločne uvažujeme:

- Páčia sa vám tieto obrazy?
- Ako je Mária zobrazovaná na jednotlivých obrazoch?
- Ktorý obraz vás zaujal?
- Ktorým obrazom ste možno trochu šokovaní?
- Prečo každý národ si Máriu obliekol do svojich „krojov“?
- Prečo ju zobrazujú podľa svojich predstáv?
- Čo tým chceli povedať?

Zhrnutie

Na začiatku sme hovorili o kráse. Každý z nás má nejakú inú predstavu o kráse. Aj národy vo svete majú rôzne predstavy a Pannu Máriu zobrazujú ako keby pochádzala z ich národa. Tým vyjadrujú svoj blízky vzťah k nej, vyzdvihujú jej krásu, preukazujú jej úctu a lásku. Veríme, že Panna Mária bola najkrajšia žena (pochádzala zo židovského národa), pre nás je dôležitejšia jej vnútorná krása – vlastnosti a postoje.

3. Prezentácia

Pomocou prezentácie predstavíme žiakom životné zastavenia Panny Márie, v ktorých sa zrkadlí jej život a jej postoje. Žiaci sledujú jednotlivé snímky a pomenúvajú jednotlivé udalosti: Zvestovanie, Navštívenie Alžbety, Narodenie Ježiša, Útek do Egypta, Život v Nazarete, Ježišov prvý zázrak, Ježišova krížová cesta, Kalvária, Nanebovstúpenie, Zoslanie Ducha Svätého, Život prvotnej Cirkvi.

4. Práca so Svätým písmom

Ako nám Božie slovo predstavuje Pannu Máriu? *Žiakom rozdáme kartičky, na ktorých sú súradnice úryvkov zo Svätého písma. Navzájom sa hľadajú tí, ktorí majú rovnaké súradnice a vytvoria skupinu. Každá skupina dostane Sväté písmo a nájde príslušný text.*

Lk 1, 26 – 38, Lk 1, 39 – 55,
Jn 2, 1 – 12, Jn 2, 25 – 30,

Úlohou každej skupiny je:

- Najst' biblický text a spoločne si ho prečítať,
- Najst' a pomenovať vlastnosti Panny Márie, ktoré úryvok opisuje,
- Odpovedať na otázku: Ako môže byť Panna Mária vzorom pre dievčatá a ženy dnešnej doby (podľa opisovanej vlastnosti).
- Skupina predstaví svoju prácu ostatným a položí súradnice na šatku.
- Lk 1, 26 – 38 – zvestovanie – **odvaha prijať Božiu vôľu**,
- Lk 1, 39 – 55 – navštívenie Alžbety – **ochota pomáhať**, myslí na Alžbetu, ide k nej,
- Jn 2, 1 – 12 – svadba v Káne – **prihovára sa za iných**, reaguje na potreby blížnych,
- Jn 2, 25 – 30 – Kalvária – **zostáva verná aj v ťažkostiach**, trpí, vytrvá pod krížom.
- Objavené vlastnosti zapíšeme na kartičky.

Hľadáme odpoveď na otázku: Ako vnímame vzťah Ježiša k Márii? (Bola jeho mamou, poslucháčkou, miloval ju, vzal ju s telom a dušou do neba. Dal ju za matku aj nám. Je Matkou Cirkvi.)

5. Práca s Youcatom. Čo veríme o Panne Márii?

Pracujeme v skupinách, každá sa zaoberá jedným z nižšie uvedených bodov, ktorý po určitom čase (3 minúty) predstaví ostatným.

- str. 55/80 – Mária je Ježišova Matka, Mária je panna,
- str. 55/81 – Mária nemala iné deti iba Ježiša,
- str. 56/82 – Mária Božia Matka, nepoškrvnené počatie Panny Márie,
- str. 58/85 – Mária je našou Matkou.

6. Prehĺbenie – dialóg do žiakmi

Spôsoby uctievania Panny Márie

Použijeme obrazy Panny Márie, obrazy kostolov a bazilík zasvätených Panne Márii, obraz pútnikov a ukladáme ich na šatku (môžeme pracovať s prezentáciou).

Márii sa neklaníme, preukazujeme jej kult hyperdúlie, uctieваме ju, lebo je Matkou Pána Ježiša. Ježiš pred smrťou nám dal Máriu i za našu matku. Preto sa nej utiekame, prosíme ju o pomoc a ochranu. Slovensko je zasvätené Panne Márii Sedembolestnej,

je našou patrónkou. Národnou svätýňou je bazilika v Šaštíne (*ukážeme*).

Ďalšie pútnické miesta na Slovensku sú: Levoča, Gaboltov, Staré Hory, Marianka a ďalšie.

Svetové pútnické miesta: Čenstochova, Lurdy, Fatima, Guadalupe, Zaragoza a ďalšie.

Kým je Mária v mojom živote? Ako ja vnímam Máriu v mojom živote?

Modlitby, ktorými pozdravujeme Pannu Máriu, necháme hovoriť žiakov, prípadne doplníme.

7. Práca s textom mariánskych modlitieb

- Skupiny dostanú text modlitby **Anjel Pána...** (aktuálna na Adventné obdobie) rozstrihanú v obálke na jednotlivé časti. Ich úlohou je správne poskladať text, prečítať, krátko vysvetliť. Modlitbu sa spolu pomodlíme a položíme na šatku.

- Podľa Youcatu str. 264/479 si pozrieme **modlitbu posvätného ruženca** a vyzveme žiakov, aby povedali, ktoré desiatky súvisia s Adventom a Vianocami.

- **Litánie loretánske** - vznikli v 17 storočí, skladajú sa z mnohých zvolaní, ktoré charakterizujú čnostný život Panny Márie a na každé zvolanie odpovedáme: Oroduj za nás.

- Medzi ďalšie mariánske modlitby patrí: deviatnik, Pod tvoju ochranu, Rozpamätaj sa. Určite neexistuje ani jedna katolícka rodina, v ktorej by nebol obraz alebo socha Panny Márie.

8. Zhmutie a opakovanie

Urobíme formou tvorby plagátu, pričom použijeme texty a obrazy z vyučovacej hodiny a postupne si zopakujeme, čo o Márii vieme a kým je pre nás Panna Mária.

ZÁVER

Na kartičky alebo obrázok Panny Márie každý napíše krátku modlitbu – prosbu Panne Márii o prežívanie požehnaného Adventu. Po ukončení ju v tichosti každý kladie na šatku. Môže znieť adventná pieseň k Panne Márii, ktorú môžeme spoločne spievať.

Spracovala: Božena Nemčíková

NARODENIE PÁNA JEŽIŠA – DAR BOHA ĽUĎOM

(Prehľbujúca podtéma

k téme Dar lásky - 1. ročník)

Cieľ

Kognitívny: Počúvať s porozumením biblický príbeh o narodení Ježiša.

Zapamätať si čo najviac a vedieť reprodukovať počutý príbeh.

Afektívny: Uvedomiť si hodnotu narodenia Ježiša Krista ako dar nebeského Otca.

Rozvíjať postoje dávania a prijímania. Prežívať s radosťou vianočný čas.

Psychomotorický: Prejaviť radosť a vďačnosť za dar. Vytvoriť pohybový a statický obraz biblickej udalosti narodenia Ježiša.

Vymaľovať symboly Vianoc.

Kľúčové slová: srdce, dar, zvestovanie, narodenie Ježiša

Rozvoj kompetencií

Komunikačné – žiak aktívne a so záujmom počúva, slovné vie prerozprávať udalosť, prejaví radosť a vďačnosť z obdarovania.

Kompetencie k riešeniu problémov – žiak je tolerantný, spolupracuje.

Kultúrne – žiak vníma obrazy, symboly, posolstvo biblického textu, spoznáva podstatu slávenie Vianoc a prežíva ich.

Pomôcky: Sväté písmo, fotografie bábätiek, hviezda, obraz narodenia Pána Ježiša, kráľovská koruna, pastierska palica, farebné šatky, kartičky so symbolmi hviezda a stromček, kartičky s postavami, pastierske dary, kráľovské dary, farby, plastelína.

Metódy: motivačný rozhovor, čítanie obrazu, rozprávanie biblickej udalosti, počúvanie, reprodukovanie príbehu, práca v skupinách, maľovanie, modelovanie, vytváranie statického obrazu a obrazu v pohybe.

Stratégia: kombinovaná

ÚVOD

1. Modlitba

Pred modlitbou pozdrav, privítanie detí, organizačné záležitosti. Spoločná modlitba Zdravas. Opakovanie z minulej hodiny – zvestovanie (ohlásenie narodenia Pána Ježiša), prepojenie s novou témou: Narodenie Pána Ježiša.

2. Motivačný rozhovor

Na základe pozorovania fotografií bábätiak rozprávame o narodení dieťaťa: aké je bezmocné, ako sa rodičia tešia, ako zmení členov rodiny, aké je nádherné, je darom pre rodinu. Smutné sú rodiny, ktoré dieťaťko nemôžu mať. Povzbudíme žiakov, aby sa doma s rodičmi porozprávali o ich narodení a príchode do vlastnej rodiny. Zhrnieme: Dieťaťko je darom Boha pre rodinu, do ktorej sa narodilo.

HLAVNÁ ČASŤ

1. Čítanie obrazu

Ako to bolo s narodením Pána Ježiša? Deti pozveme, aby si sadli do kruhu. Rozprávanie začneme tým, čo už žiaci vedia. Anjel oznámil Márii, že sa jej narodí dieťaťko. Do stredu položíme obraz narodenia Pána Ježiša a pozorujeme ho. Využijeme metódu čítania obrazu. Necháme žiakov hovoriť čo na obraze vidia. Kladieme pomocné otázky: Kto je na obraze? Čo ešte vidíme? Koho alebo čo ste si všimli? Čo robia postavy? Aké farby prevládajú na obraze? Zhrnieme: Obraz hovorí o narodení Ježiša.

2. Rozprávanie biblickej udalosti o narodení Pána Ježiša

Volne prerozprávame biblickú udalosť o narodení Ježiša podľa Lk 2, 1 – 20. To, čo hovoríme dokumentujeme pomôckou, ktorá umocňuje rozprávanie: napr.: pastieri – pastierska palica, králi – kráľovská koruna, hviezda, dary pastierov, dary kráľov a pod.

Rozprávame o putovaní Márie a Jozefa, o namáhavej ceste, o príchode do Betlehema, o neprijatí, o hviezde, ktorá sa objavila na oblohe, o anjeloch, ktorí oznámili narodenie Pána Ježiša, o príchode pastierov a ich daroch, o mudrcoch a ich daroch.

Nakoniec zdôrazníme, že Ježiš je pre ľudí darom. Prepojíme s motivačným rozhovorom: Tak ako dieťaťko je darom Boha pre rodinu, aj Ježiš bol darom pre Jozefa a Máriu, ale predovšetkým pre ľudstvo.

3. Práca v skupinách

Žiaci si vyberú jednu z pripravených kartičiek, na ktorých je hviezda a stromček – symboly Vianoc. Pomocou nich rozdelíme žiakov na dve skupiny. *Prvá skupina:* hviezdy – maľujú obraz narodenia Pána pomocou prstových farieb (maľujú jasličky, Ježiša, Máriu, Jozefa). *Druhá skupina:* stromčeky - modelujú obraz narodenia Pána, jasličky, Ježiša, Máriu, Jozefa. Všetkých oceníme pochvalou.

4. Prehĺbenie učiva – statický obraz

Vytvoríme statický obraz biblickej udalosti, podľa jednotlivých postáv. Žiaci si vyberú jednu z pripravených kartičiek. Na kartičkách sú znázornené jednotlivé postavy biblického príbehu: Mária, Jozef, pastieri, králi, Betlehemčania, anjeli. Dáme im dostatok času, aby si uvedomili, koho majú znázorniť. Keďže je to prvý ročník primárneho stupňa ZŠ, žiakom pomôžeme vytvoriť obraz tým, že kladieme otázky.

Kto išiel do Betlehema? (Jozef, Mária). Žiak, ktorý má kartičku s názvom Jozef a dievča, ktoré má kartičku s názvom Mária vystúpiť, znázornia obraz Jozefa a Márie.

Kto oznámil pastierom, že sa narodil Ježiš? Anjeli. Vystúpiť tí, ktorí mali kartičku s názvom anjeli a vytvorí obraz anjelov.

Kto sa prišiel pokloniť Ježišovi prvý? (pastieri). Vystúpiť tí, ktorí mali kartičku s názvom pastieri.

Môžu byť viacerí. Vytvoria obraz pastierov z Betlehema v rôznych polohách (sedia, spia). Kto prišiel po pastieroch? (mudrci). Vystúpia tí, ktorí majú na kartičke znázornenú korunu. Vytvoria obraz mudrcov. Úlohy rozdelíme tak, aby všetci žiaci mali úlohu. Ostatní budú Betlehemčania.

5. Prehĺbenie učiva – živý obraz

V tejto časti spojíme jednotlivé úlohy žiakov do jedného celku. Do stredu triedy dáme stoličky, prikryjeme šatkami – vytvoríme Betlehem.

Učiteľ pomaly rozpráva biblický príbeh a žiaci svojím telom a pohybom znázornia určenú postavu, čím vytvárajú živý obraz biblickej udalosti Narodenia Pána. Jozef a Mária prichádzajú, „nesú Ježiška“, sadajú si pestujú ho. Anjeli naznačujú, že oznamujú pastierom správu: „Dnes sa vám narodil Spasiteľ, Kristus, Pán“. Pastieri naznačujú prinášanie darov, kladú ich k nohám Márie, Ježiška. Potom prichádzajú mudrci s darmi, klaňajú sa Ježišovi ako kráľovi.

Učiteľ zhrnie: Pastieri a mudrci sa poklonili narodenému Kráľovi v jaslach. A čo my deti? Kým je pre nás Ježiš? Je darom nebeského Otca, Spasiteľ

a Záchranca, ktorý sa neskôr obetuje za nás, aby nás vykúpil z hriechu a otvoril nám nebo.

Aj my pôjdeme k jasličkám, aj my sa pokloníme Ježišovi. Zoberieme svoje práce (výkresy), položíme ich k jasliam. Našou poklonou bude modlitba alebo spev vianočnej piesne, napr. Narodil sa Kristus Pán, veselíme sa.

Zapamätáme si: *Ježiš je Boží Syn. Ježiš sa narodil v Betleheme. Symbolom Vianoc je hviezda a stromček. Všetci kresťania sa tešíme a v láske prežívame Vianoce.*

ZÁVER

1. Domáca úloha

Každý žiak si doma vymaľuje to, čo mal na kartičke: hviezdu alebo stromček – symboly Vianoc a postavu, ktorú v živom obraze znázorňoval. Na ďalšej hodine tieto obrázky v úvode poslúžia na opakovanie učiva.

Počas budúceho týždňa svoju radosť z narodenia Ježiša prejavíme tým, že svojich blízkych obdarujeme úsmevom, objatím, pekným slovom, poďakovaním, alebo malým darčekom.

Spracovala: Božena Nemčíková

BYŤ PRIPRAVENÝ

(Katechézu s prvkami Lectio divina k téme pripravenosť, očakávanie, bdelosť)

Cieľ

Kognitívny cieľ: Porozumieť biblickému posolstvu a charakterizovať potrebu pripravenosti na Kristov druhý príchod pomocou biblického textu Lk 12, 35-38 a Mt 25, 1-13. **Afektívny:** Oceniť dôležitosť prípravy na stretnutie s Pánom.

Pomôcky: Sväté písmo, svieca, pracovný list s biblickým textom v rámečku vedľa seba: Lk 12, 35-48 a Mt 25, 1-13

Metódy: Lectio divina, slávnosť Svätého písma, brainstorming

Model: kerygmatický

Veková skupina: 2. stupeň ZŠ

ÚVOD

Katechéta privíta účastníkov katechézy a vyzve ich ku krátkej modlitbe. Uvedie stretnutie nasledovne: začíname Advent, ktorý nás vyzýva k príprave. Väčšinou si pod prípravou predstavujeme iba krátkodobú prípravu – teda na Vianoce a to je dobré. Ale dnes sa dozvieme ešte o inej príprave a o tom, že advent nemusí trvať iba štyri týždne, že jeho trvanie môže mať aj inú dĺžku.

HLAVNÁ ČASŤ

1. Práca s biblickým textom – čítanie textu Lk 12, 35-38 a Mt 25, 1-13

Pre každého účastníka je pripravený biblický text, ktorý sa rozdá účastníkom. Najprv si ho prečítajú potichu a potom nahlas. V prvej časti je dôležité zamerať sa na pochopenie každého textu samostatne.

Lk, 12, 35-38

Bedrá majte opásané a lampy zažaté! Bud'te podobní ľuďom, ktorí očakávajú svojho pána, keď sa má vrátiť zo svadby, aby mu otvorili hneď, ako príde a zaklope. Blahoslavení sluovia, ktorých pán pri svojom príchode nájde bdiieť. Veru, hovorím vám: Opáše sa, posadí ich k stolu a bude ich obsluhovať. A keď príde pred polnocou alebo až nad ránom a nájde ich bdiieť, budú blahoslavení. Uvážte predsa: Keby hospodár vedel, v ktorú hodinu príde zlodej, nedovolil by mu vniknúť do svojho domu. Aj vy bud'te pripravení, lebo Syn človeka príde v hodinu, o ktorej sa nenazdáte.

Mt 25, 1-13

Vtedy sa nebeské kráľovstvo bude podobať desiatim pannám, ktoré si vzali lampy a vyšli naproti ženíchovi. Päť z nich bolo nerozumných a päť múdrych. Nerozumné si vzali lampy, ale olej si so sebou nevzali. Múdre si vzali s lampami aj olej do nádob. Keď ženích neprichádzal, všetkým sa začalo driemať a zaspali. O polnoci sa strhol krik: „Ženích prichádza, vyjdite mu v ústrety!“ Všetky panny sa prebudili a pripravovali si lampy. Tu nerozumné panny povedali múdrym: „Dajte nám zo svojho oleja, lebo naše lampy hasnú.“ Ale múdre odvetili: „Aby azda nebolo ani nám ani vám málo, choďte radšej k predavačom a kúpte si!“ No kým išli kupovať olej, prišiel ženích a tie, čo boli pripravené, vošli s ním na svadbu a dvere sa zatvorili. Napokon prišli aj ostatné panny a vraveli: „Pane,

Pane, otvor nám!“ Ale on im povedal: „Veru, hovorím vám: Nepoznám vás.“ Preto bdejte, lebo nevíete ani dňa ani hodiny.

2. Práca s biblickým textom – porozumenie textu Lk 12, 35-38 a Mt 25, 1-13

V tejto časti je úlohou žiakov hľadať a nájsť súvis medzi dvomi biblickými textami. Učiteľ rozdelí žiakov do skupín. Žiaci v skupinách opäť pozorne prečítajú obidva texty a postupne odpovedajú na zadané otázky. Počas práce diskutujú, uvažujú, hľadajú prepojenia, vysvetľujú význam pojmov.

Katechéta ponúkne nasledovné otázky:

1. Čo znamenajú pojmy: bedliť, hospodár, sluovia, svadba, ženich, svieca, olej?
2. Aké charakterové vlastnosti majú: hospodár a sluovia z prvého úryvku a hlúpe a múdre panny z druhého úryvku?
3. Ku komu môžeme prirovnať jednotlivé postavy: hospodár, sluovia, zlodej, hlúpe panny, múdre panny.
4. Ktoré pojmy a ktoré situácie spájajú obidva texty evanjelií?
5. K čomu vyzýva Ježiš v obidvoch textoch evanjelií?
6. Akú zaujímavú skutočnosť ste počas rozhovoru zaznamenali?

Každá skupina odpovedá na zadané otázky a po ukončení práce v pléne predstavia svoje výsledky.

3. Meditácia

Katechéta zhrnie to, čo účastníci prezentovali a podá zásadné myšlienky celého biblického textu formou meditácie.

Stojíme na prahu Adventu. *Adventus* v latinčine znamená príchod, obdobie radostného očakávania narodenia Božieho Syna – Záchrancu. Čo

znamená byť pripravený na Kristov príchod, nám názorne vykreslil sám Ježiš v podobenstvách, ktoré sme si prečítali.

Je dobre, že nepoznáme presný dátum Kristovho návratu. Keby sme ho poznali, mohli by sme byť v pokušení zlenivieť vo svojej práci pre Krista a dokonca vedome zotrávať v hriechu a obrátenie k Bohu nechávať až na čas jeho príchodu. I keď je nebo našim cieľom, svoje poslanie máme konať už tu na zemi. K tomu sme boli stvorení. Naša cesta spásy je celoživotnou cestou.

Kristov druhý príchod podľa podobenstiev môže byť nečakaný. Ak je niečo nečakané, znamená to, že človek s tým neráta. To, čo očakávame a na čom nám záleží, na to sa pripravíme a to je dobre. Ak niečo neočakávame, ak na to nemyslíme a zabúdame na to, nepríjemne nás to prekvapí.

Ježiš nás v obidvoch podobenstvách upozorňuje na to, aby sme **bdeli**, pretože nevieme ani dňa, ani hodiny, kedy sa vráti. *Byť bdelym je životný postoj kresťana. Neskorý, a preto aj nečakaný príchod ženicha v podobenstve nás upozorňuje na to, aby sme v deň jeho príchodu neboli nepripravení. Neexistuje možnosť začať po smrti ešte raz pozemský život.*

4. Aplikácia

Každý z nás by si mal uvedomiť, že biblický text, nad ktorým uvažujeme, obsahuje pravdu, ktorá má hodnotu. Je aktuálnym posolstvom aj v našej dobe.

Selma Lagerlöfová, švédka spisovateľka z obdobia novoromantizmu (prelom a 1. polovica 20. storočia), ktorej knihy vynikajú nadčasovou múdrosťou a morálnym ponaučením v jednej zo svojich legiend s názvom „Plameň svetla“ opisuje príbeh rytiera, ktorý po víťaznej bitke na krížovej výprave prisahal, že donesie neporušený plameň zapálený od svetla v Božom hrobe v Jeruzaleme do rodnej Florencie.

V úryvku z legendy čítame:

„Zapálil sviecu v Božom hrobe, sadol na koňa a cestoval domov. Pretože musel svetlo ochraňovať proti vetru a dažďu, nemohol si príliš vsímať krajiny a ľudí a vôbec všetky vonkajšie veci. To svetlo z neho urobilo vnútorného, pokorného človeka. Na jednom mieste ho dokonca prepadli lúpežníci. On, bojový rytier, im dal všetko, čo chceli, len ich prosil, aby mu nechali jeho svetlo. Obrali ho o všetko, o peniaze, o zbrane, o zbroj i o koňa, nakoniec sa nad ním zmilovali a dali mu starú dýchavičnú kobylu. Na tej došiel do Florencie otrhaný, špinavý, ale so svetlom na prsiach, ktoré uchránil od zhasnutia po dlhé mesiace. Od svetla sa potom rozsvietili sviece vo florentskom dome. Keď sa ho ktosi pýtal, ako mohol uchrániť plameň, rytier odpovedal: „Tento plamienok vyžaduje, aby ste prestali myslieť na iné veci. Musíte myslieť len na to, aby vám nezhasol a musíte dôverovať Bohu, že sa vám to podarí. Tak donesiete svetlo k cieľu.“

Čo majú spoločné múdre panny z podobenstva s rytierom z príbehu?

- Múdre panny spojili bdelosť s predvídavosťou a zobrali si do nádob olej, ktorý im vydržal, kým spali. Pozerali sa dopredu a zásobili sa, aby mohli prečkať nočné čakanie na ženicha.
- Rytier si chránil plamienok sviece zo všetkých svojich síl, celou svojou bytosťou. Jeho najväčšou túžbou bolo priniesť svetlo sviece do cieľa a tým cieľom bol pre neho domov. Jeho túžba bola tak silná, že prekonal všetky nepríjemnosti počas cesty. Chcel uskutočniť to, čo si predsavzal a pritom vedel, že jeho predsavzatie je dobré. Počas znášania nepríjemnosti a útrap cesty pochopil, že sám by to nedokázal. Až vtedy pochopil, ako je pre neho dôležitý Boh. Keď prišiel šťastne domov, povedal ostatným veľmi dôležité slová. Tie slová boli svetlom, ktoré poukazovali na večné hodnoty.

My by sme to mohli povedať takto: „**V živote sa nám zdá veľmi veľa dôležitých vecí, ale musíme myslieť len na to, aby sme nestratili svetlo, ktorým je Boh, aby nám nezhasol plamienok dôvery v Boha. Ak sa nám to podarí, vtedy dospejeme k Svetlu, ktoré nikdy nezhasne – a tým je Boh.**“

Keďže vieme, že Kristov príchod bude prekvapivý, malo by nás to nadchnúť k tomu, aby sme boli bedliví, vytrvalí a stále pripravení.

Pán Boh od nás očakáva, aby sme život na zemi prežívali ako dar, aby sme si ho chránili, aby sme chránili jeho stvoriteľské dielo na zemi a chránili poklady Cirkvi, ktoré nám prostredníctvom Ježiša Krista zanechal. To sú predovšetkým sviatosti, modlitba a služba druhým.

5. Aktivita na prehĺbenie

Katechéta rozdá účastníkom pracovný list, ktorý postupne vyplnia. (viď tabuľka).

Počas aktivity môže hrať v pozadí pokojná hudba. Na záver činnosti katechéta povzbudí účastníkov k odvahe žiť život nasmerovaný na Boha a žiť ho ako odpoveď na jeho lásku k nám a žiť v túžbe po stretnutí s ním.

6. Modlitba

Aktivita môže prejsť spontánne k spoločnej prosebnej modlitbe, počas ktorej sa hudba vypne. Nech zaznejú prosby o silu vedieť bedliť a byť pripravený, čo vychádza z konkrétneho Božieho slova.

7. Kontemplácia

Znova sa môže zapnúť tichá hudba, počas ktorej môžu účastníci zotrvať v tichosti pred Božou tvárou. Prítomným sa tak ponúka možnosť nechať v sebe doznieť Božie slovo a ochotne mu srdcom odpovedať, prijať konkrétne rozhodnutie a smerovanie do ďalšieho svojho života.

ZÁVER

Na záver stretnutia katechéta povzbudí prítomných k pripravenosti, bedlivosti a ochote žiť radosný život. Zároveň na základe prehlbujucej aktivity povzbudí k sviatostnému životu, k modlitbe a službe lásky.

Stretnutie možno ukončiť vhodnou adventnou piesňou.

Spracoval: Marián Majzel

Použitá literatúra:

Sväté písmo, SZ a NZ, SSV, KKC, Biblia s aplikáciami pre život, YOUCAT, Slovo medzi nami

Ako je nasmerovaný môj život, na konci ktorého ma čaká stretnutie s Kristom?

	V službe sebe	V službe rodine	V službe farnosti a Cirkvi	V službe školy
Sviatosti				
Modlitba				
Služba a pomoc druhým				

Maurizio Pietro Faggioni: **ŽIVOT V NAŠICH RUKÁCH – manuál teologickej bioetiky**

Kniha obsahuje kurz teologickej bioetiky. Je to morálna úvaha o živote a zákrokoch na živote z teologickej perspektívy, čiže v horizonte zmyslu vymedzeného kresťanskou vierou. Vo svete, ktorý, ako sa zdá, stratil zmysel pre ľudskú dôstojnosť, katolícka bioetika je ozvenou prorockého a zaväzujúceho ohlasovania, a preto pozdvihuje svoj hlas na obranu ľudského života od jeho úsvitu až po jeho koniec vo všetkých okolnostiach a podmienkach.

Cena: 10,00 €

HARVEY: **PRÍŤAŽLIVOSŤ ROVNAKÉHO POHLAVIA**

Publikácia je usmernením pre rodičov a vychovávateľov. Venuje sa komplexnej problematike homosexuality a homosexuálneho správania. Jej cieľom nie je dať vyčerpávajúcu odpoveď, ale skôr načrtnúť niekoľko perspektív, v prvom rade pre tých, ktorí sa s ňou môžu často stretávať.

Cena: 10,00 €

Reitmayerová, Broumová: **CÍLENÁ ZPĚTNÁ VAZBA**

Cílená spätná väzba sa využíva vedome ale i nevedome prakticky vo všetkých oblastiach vzdelávania, pri aktivitách a pod. Kniha podrobne zoznamuje s cieľnou spätnou väzbou, podáva prehľad teoretických základov a konkrétne praktické príklady. Poukazuje na to, ako môže byť cieľná spätná väzba prínosom tak pre učiteľa ako i žiakov. Je v nej uvedených 80 techník s podrobným metodickým postupom. Kniha je vhodným študijným materiálom i pre učiteľov náboženstva.

Cena: 12,12 €

Anselm Grün, Jan-Uwe Rogge: **KDYŽ SE DĚTI PTAJÍ NA BOHA**

Ako s deťmi hovoriť o Bohu, čo im povedať skôr a čo neskôr, ako im predkladať slová Svätého písma do zrozumiteľnej reči, alebo či stačí sa s nimi modliť a vychovávať ich tak, ako to robí väčšina – spoliehať sa na výchovnú inštitúciu a na to, že sa deti o Bohu dozvedia samy? Ako vytvárať „rodinnú spiritualitu“ tak, aby bola pre deti prijateľná a stráviteľná? Odovzdávanie hodnôt ako je viera v Boha a duchovný život vedie prostredníctvom príkladu, rituálov, empatie, ale tiež prostredníctvom priznania si vlastných chýb a ich vzájomného odpustenia.

Cena: 14,12 €

Ľubomír Majtán: **VZŤAH JA A TY (A manželstvo v Katolíckej cirkvi)**

Cieľom publikácie je pomôcť manželom a tým, ktorí chcú manželstvo uzavrieť, aby dôkladnejšie poznali seba i svojho partnera, rozumeli svojim motíváciám a vedeli, ako sa manželstvo a ich vzťah bude vyvíjať. Publikácia je sčasti súhrnom prednášok uskutočnených v posledných rokoch a sčasti partikulárnou syntézou mladých ľudí, ktorí sa venovali skúmaniu tejto témy a spracovali k nej krátke koncepty.

Cena: 2,50 €

Ľubomír Majtán: **VZNIK ĽUDSKÉHO ŽIVOTA (A čo na to Cirkev?)**

Publikácia nepojednáva o vzniku života na zemi, pozornosť zameriava na vznik ľudského života. Chce byť akýmsi stručným manuálom, ktorý pomôže dnešnému kresťanovi zorientovať sa v danej problematike.

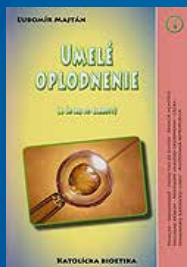
Cena: 2,50 €

Ľubomír Majtán: **ANTIKONCEPCIA (A čo na to Cirkev?)**

Denne, vlastne celý život sa človek rozhoduje pre niečo a proti niečomu. Niekedy sú to malichernosti, inokedy vážne veci, alebo ide o osudové rozhodnutia. Veľakrát môžeme naše rozhodnutia v plynúcom čase zmeniť či opraviť. Existujú však i také rozhodnutia, ktoré sú nezmeniteľné a konečné. A práve o pomoc pri riešení takýchto problémov ide autorovi uvedenej publikácie.

Cena: 2,50 €

Ľubomír Majtán: **UMELÉ OPLODNENIE (A čo na to Cirkev?)**

Kedykoľvek sa hovorí o bezdetnom manželstve, podáva sa informácia, že každé piate manželstvo trpí neschopnosťou počať a donosiť dieťa. Počet nedobrovoľne neplodných párov narastá. Téma „umelého oplodnenia“ je akoby opakom témy „antikoncepcia“. Publikácia je sčasti súhrnom prednášok a sčasti syntézou mladých ľudí, ktorí sa venovali skúmaniu tejto témy a spracovali k nej krátke koncepty.

Cena: 2,50 €

Ľubomír Majtán: **POTRAT (A čo na to Cirkev?)**

Publikácia pojednáva optikou Katolíckej cirkvi stručne, nie príliš zložito, význam a obsah slova potrat, ktorý je v spoločnosti obhajovaný ako východisko z najrôznejších komplikácií a dilem. Určená je tým, ktorí chcú poznať postoj Katolíckej cirkvi, ale i tým, ktorí snád' majú strach priviesť na svet už počaté dieťa.

Cena: 2,50 €

Ľubomír Majtán: **EUTANÁZIA (A čo na to Cirkev?)**

Publikácia pojednáva o problematike eutanázie. Treba jej rozumieť trochu hlbšie, ako iba falošným riešením drámy utrpenia, ktoré nie je hodné človeka. Nie je to len otázka, týkajúca sa starých a nevládných ľudí. Môže s ňou byť konfrontovaný aj mladý človek vo veku, keď chce naplno žiť svoje sny, alebo keď žije v blízkosti trpiaceho človeka.

Cena: 2,50 €

Ľubomír Majtán: **KLONOVANIE, ZNÁSILNENIE A TREST SMRTI (A čo na to Cirkev?)**

Publikácia hovorí o témach, ktoré sú obsiahnuté v názve. Pomáha formovať svedomie a postoj človeka k vážnym otázkam, ktoré sa dotýkajú každého z nás. Pre nás je dôležité, aby sme vedeli zaujať správny postoj.

Cena: 2,50 €

DVD – **SEMIENKA VIERY**

Krátke inšpiratívne úvahy o podstatných otázkach nášho života a našej viery. Tieto krátke zamyslenia sú vhodné pre osobný rast ako aj formáciu v malej skupinke a môžu poslúžiť aj v školskom vyučovaní náboženstva.

Cena: 5 €

Vydal: Diecézny katechetický úrad Spišskej diecézy Spišská Nová Ves pre vnútornú potrebu. Internet: www.dkuspis.sk
E-mail: dkuspis@dkuspis.sk. Redakcia: Diecézny katechetický úrad Spišskej diecézy, Levočská 10, 052 01 Spišská Nová Ves. Cenzor: ThLic. Viktor Pardeľ. Zodpovedná redaktorka: PaedDr. Klára Solanová, PhD. Redakčná rada: ThLic. Marián Majzel, Mgr. Božena Nemčíková. Imprimatur: Mons. Štefan Sečka, spišský biskup, RKBÚ v Spišskom Podhradí – Spišskej Kapitule, prot. č. 1 376/13/Mj/27. 6. 2013. Vydávané elektronicky. Sadzba a grafická úprava: DARIUS IT, s. r. o.